

ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ ΑΡΤΑΣ

Χρόνος 45ος - Γραφεία: Φειδίου 18, 106 78 Αθήνα - Τηλ. 210 76.67.549 - www.vourgarelinet.gr - Αριθμός Φύλλου 273, Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος 2022

ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ - ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΦΑΣΙΣΜΟΣ: 5 Μαΐου 1943 – 5 Μαΐου 2022

Με ιδιαίτερη επισημότητα τιμήθηκε η 79η επέτειος του βομβαρδισμού του Βουργαρελίου από τους Γερμανούς κατακτητές. Δύο χρόνια τώρα, λόγω της πανδημίας, δεν είχε δοθεί η πρέπει βαρύτητα, όπως ταιριάζει σε τέτοιου είδους γεγονότα.

Μέρες πριν ο Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων εξέδωσε πρόσκληση, στην οποία, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Τοπικής Κοινότητας Βουργαρελίου και τους Πολιτιστικούς Συλλόγους του χωριού, ανακοίνωσε το πρόγραμμα της εκδήλωσης.

Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας, γιορτή της Αγίας Ειρήνης γαρ, η όλη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το πρόγραμμα στον χώρο της Πλατείας μπροστά από το μνημείο των πεσόντων, στο οποίο υπάρχει **εντοιχισμένη η στήλη με τα ονόματα των θυμάτων του βομβαρδισμού** (προσφορά του Συνεταιρισμού – Συνιδιοκτησίας Βουργαρελίου το 2016), καθώς και οι δύο βόμβες για να θυμίζουν την αποφράδα εκείνη ημέρα για το Βουργαρέλι.

Η εκδήλωση ξεκίνησε με επιμνημόσυνη δέηση και στη συνέχεια χαιρετισμός από τον Δήμαρχο **Χρήστο Χασιάκο** και ομιλία από την Πρόεδρο του Συλλόγου

79 χρόνια από την ημέρα του βομβαρδισμού του Βουργαρελίου από τους Γερμανούς

Βουργαρελιωτών Αττικής **Λουκία Αντωνίου**, με αναφορά στο ιστορικό γεγονός (παρατίθεται στη σελ. 11) και στο τέλος μέσα στη συγκινησιακή ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε η ομιλήτρια διάβασε **μαρτυρίες από τον βομβαρδισμό της Ουρανίας Χρηστίδη**, όπως τις βίωσε σε όλη την τραγικότητά τους όντας παιδούλα την ημέρα εκείνη.

Ακολούθησε: Κατάθεση στεφάνων, προσκλητήριο νεκρών από τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Βουργαρελίου, **Ντίνα Μπαλατσούκα**, η οποία ήταν και τελετάρχης της εκδήλωσης, και **Βασίλη Σούσο** (ακούστηκαν τα ονόματα των 14 νεκρών που αναφέρονται και στη στήλη στο μνημείο των πεσόντων) και τέλος ενός λεπτού σιγή και ο Εθνικός μας Ύμνος από όλους τους παρισταμένους.

Παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους την επέτειο: ο Δήμαρχος Κεντρικών Τζουμέρκων **Χρήστος Χασιάκος**, ο Αντιπεριφερειάρχης Άρτας **Βασίλειος Ψαθάς**, η Περιφερειακή Σύμβουλος **Αναστασία Σίμου**, ο Δήμαρχος Γεωργίου Καραϊσκάκη **Περικλής Μίγδος**, οι Αντιδήμαρχοι **Δημήτριος Κανής**, **Κώστας Αλυμά-**

ρας, Απόστολος Τυρολόγος, ο Πρόεδρος της Τοπικής Κοινότητας Βουργαρελίου **Χρήστος Πλεύρης**, εκπρόσωποι της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής.

Ξεχωριστή νότα έδωσε στην εκδήλωση η **παρουσία των σχολείων του Βουργαρελίου**. Ήταν εκεί οι μαθητές από το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο με τους δασκάλους και τους καθηγητές τους, παρακολουθώντας με ιδιαίτερη προσοχή τόσο το ιστορικό της ημέρας, όσο και τα υπόλοιπα διαδραματιζόμενα.

Αυτή είναι η τυπική και συνάμα ουσιαστική διαδικασία της εκδήλωσης. Όμως η μεγαλύτερη ουσία βρίσκεται σε στιγμές, απότοχο όσων ακούστηκαν και έφεραν στη μνήμη των μεγαλύτερων εκείνη τη συγκλονιστική ημέρα, αλλά και στους μικρότερους, όσα μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν εκείνη τη στιγμή.

Με Βουργαρελιώτικη δροσιά το Πολιτιστικό Καλοκαίρι - Πολυποίικιλες εκδηλώσεις (Ιούλιος - Αύγουστος 2022)

Ενα καλοκαίρι διαφορετικό από τα δύο προηγούμενα. Ερχόμαστε κοντά σας με αρκετές «ανάσες πολιτισμού», έτσι χαρακτηρίζουμε τη διοργάνωση που στόχο έχουν την προαγωγή του πολιτισμού, την προβολή του χωριού μας και την ψυχαγωγία των κατοίκων του χωριού και όχι μόνο. Βέβαια και πέρυσι υπήρξαν μερικές «ανάσες» στον χώρο της Πλατείας, αλλά φέτος νομίζουμε ότι επανερχόμαστε στους παλιούς ρυθμούς μας με το ξαναζωντάνεμα της **Έκθεσης Βιβλίου** στον γνωστό χώρο στην άκρη της Πλατείας, στο «Βακούφικο», έτσι τον ξέρουν οι περισσότεροι. Επίσης είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε ότι σε αυτόν τον χώρο από εδώ και στο εξής με τη συνεργασία των **δύο Πολιτιστικών Συλλόγων θα λειτουργήσει η Έκθεση Φωτογραφιών του μεγάλου φωτογράφου Κώστα Μπα-**

λάφα. (Λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν). Επίσης στον ίδιο χώρο θα λειτουργήσει **ΕΚΘΕΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ και ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗΣ**.

Ξεκινάμε με την κορυφαία ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ Σάββατο 6 Αυγούστου 2022:

Για 13η χρονιά φέτος θα πραγματοποιηθεί το Σαββατόβραδο στον ιστορικό χώρο του Μοναστηριού του Αϊ – Γιώργη εκδήλωση ιστορικής μνήμης για την έναρξη της Επανάστασης στα Τζουμέρκα και το Ραδοβύζι που ξεκίνησε από αυτό τον χώρο. Η Εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων σε συνεργασία με την Τοπική Κοινότητα Βουργαρελίου, τον Πολιτιστικό Σύλλογο Βουργαρελίου και τον Σύλλογο Βουργαρελιωτών Αττικής με πρόγραμμα που θα ανακοινωθεί.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΕΙ:

ΕΚΘΕΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ και Περισυλλογής 1821 – 1922, 22 Ιουλίου – 7 Αυγούστου 2022, του Αθανασίου Δ. Γεωργάρα δασκαλου, στο χώρο «Βακούφικο» στην Πλατεία.

ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ 1 – 20 Αυγούστου 2022, που για 26η χρονιά θα πραγματοποιηθεί στο γνωστό πλέον στέκι, στην άκρη της Πλατείας, το «Βακούφικο».

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Παρασκευή 5 Αυγούστου 2022: Ο θάνατος του Γεωργίου Καραϊσκάκη και η πανωλεθρία των Ελλήνων στον Ανάλατο.

Κυριακή 7 Αυγούστου 2022: Η Μικρασιατική περιπέτεια και η τραγική της κατάληξη.

Και οι δύο παρουσιάσεις θα γίνουν στο Αμφιθέατρο του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων, τις ώρες 19 – 21, με την επιμέλεια του Αθανασίου Γεωργάρα, δασκαλου.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΟΥ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 2022 Σάββατο 6 Αυγούστου 2022: Αιμοδοσία, στην είσοδο του Δημαρχείου, από 10 π.μ. έως 1 μ.μ.

Δευτέρα 8 Αυγούστου 2022: Δημοτική βραδιά στην Πλατεία.

Τρίτη 9 και Τετάρτη 10 Αυγούστου 2022: 3 on 3 VOURGARELI 2022, αγώνες μπάσκετ, στο Δημοτικό Στάδιο καλαθοσφαίρισης Κεντρικών Τζουμέρκων, στο Βουργαρέλι, αφιερωμένοι στον αείμνηστο δήμαρχο Μαρίνο Γαρνέλη.

Σάββατο 13 Αυγούστου 2022: Παιδική εκδήλωση στην Πλατεία.

**Δείτε την ιστοσελίδα μας στο Internet, στη διεύθυνση: www.vourgarelinet.gr
Επικοινωνήστε μαζί μας ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: sylogos@vourgarelinet.gr**

Το Βουργαρέλι είναι ο γενέθλιος τόπος, που μας εμπνέει και μας δίνει δύναμη στην καθημερινότητά μας.

Κοινωνικά

ΒΑΠΤΙΣΗ

Ο Γιώργος Κούρτης και η Βασιλική Πάνου βάπτισαν το κοριτσάκι τους και το όνομά της **Μαριάννα**.
Να τους ζήσει η νεοφώτιστη!

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Απεβίωσε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο **Γιάννης Γεωργοκώστας** στις 6 Μαΐου 2022.
- Απεβίωσε, μετά από τροχαίο ατύχημα, και κηδεύτηκε στο Παλαιόκατο ο **Ηλίας Στύλιος**.
- Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι ο **Χρήστος Γεωργίου Πλούμπης**.
- Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι η **Μαριάνθη Καραβασίλη** (μητέρα της **Σταυρούλας Καραβασίλη** και του **Χρήστου**).
- Απεβίωσε και κηδεύτηκε στο Βουργαρέλι ο **Κώστας Τσίπης**. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

Η οικογένεια του **Χρήστου Καραβασίλη** πρόσφερε στον Σύλλογό μας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς **Μαριάνθης Καραβασίλη** (απόδειξη Νο 3629).

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Χρήστος Γεωργοκώστας	No 3630 60 E
Αντώνης Γεωργοκώστας	No 3631 30 E
Γούλας Χρήστος	No 3690 20 E
Γούλας Γιώργος	No 3691 20 E
Τυρολόγος Χρήστος	No 3692 20E
Βασιλάκης Σόλων	No 3693 10 E
Γκανατσούλας Γιάννης	No 3694 15 E
Χανδρινός Απόστολος	No 3695 20 E
Βασιλείου Βασίλειος	No 3696 50 E

Οι συνδρομητές – Η εφημερίδα μας

Ερχόμαστε κοντά σας με το φύλλο Νο 273 αισίως, αλλά που με πολύ κόπο εκδόσαμε, λόγω των οικονομικών δυσκολιών των τελευταίων χρόνων. Και επειδή στηριζόμαστε στις συνδρομές σας, απευθυνόμαστε σε σας και σας παρακαλούμε, όσοι δεν έχετε συνεισφέρει τα δύο τελευταία χρόνια, αν βρεθείτε το καλοκαίρι στο χωριό, ενημερώνουμε ότι όλο τον Αύγουστο θα υπάρχει μπλοκ συνδρομών στον χώρο που θα λειτουργούμε την Έκθεση Βιβλίου. Επίσης όλο το χρόνο υπάρχει μπλοκ στο Café – Κούκος, αλλιώς επιλέξτε άλλον τρόπο. Επί πλέον απευθυνόμαστε και στους διαφημιζόμενους που μόνο 4 ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας. Και για μια ακόμη φορά ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όσους μας βοήθησαν με τις συνδρομές τους.

Η υπεύθυνη έκδοσης της εφημερίδας Λουκία Αντωνίου και για το Δ.Σ. του Συλλόγου

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙΩΤΩΝ
ΑΤΤΙΚΗΣ
“ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ”
ΦΕΙΔΙΟΥ 18, 106 78 ΑΘΗΝΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ:

ΛΟΥΚΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Πρόεδρος Συλλόγου
Θεοτοκοπούλου 54-56
162 31 Βύρωνα
Τηλ.: 210 7667549
Κινητό: 6977 550119

*

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Ηπειρωτικές Εκδόσεις “Πέτρα”
Οικονόμου 32, 106 83 Αθήνα
Τηλ.: 210 8233830
e-mail:
ekdoseispetra@hotmail.com

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Η Εφημερίδα μας το «ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ» θέλει και ζητάει τη συνεργασία των χωριανών μας. Η Συντακτική Επιτροπή δημοσιεύει κάθε συνεργασία που λαμβάνει και δεν λογοκρίνει κανένα κείμενο. Μοναδική προϋπόθεση τα κείμενα να είναι ενυπόγραφα. Παράκληση οι συνεργασίες να αποστέλλονται με mail στα:
Λουκία Αντωνίου:
loukiac.antoniou@gmail.com
ή ταχυδρομικώς στη διεύθυνση του Συλλόγου:
Φειδίου 18, 108 78 Αθήνα.
Συνεργάτης στην ψηφιοποίηση των κειμένων **Νίκος Τσιούνης:**
tsiounisnikos@gmail.com

Ηλίας Στύλιος, ένα παλικάρι «έφυγε» από κοντά μας

Εντελώς ξαφνικά, μετά από τροχαίο, ταξίδεψε στη γειτονιά των αγγέλων ο **Ηλίας Στύλιος** από το Παλαιόκατο, ο Λιάκος, όπως τον αποκαλούσαν οι φίλοι του και οι συμπαίκτες του στην ποδοσφαιρική ομάδα Α.Ο.Κ. Τζουμέρκων. Γνωστός και στο Βουργαρέλι, ιδιαίτερα στους νέους του χωριού πολλούς με τους οποίους είχε φιλικές σχέσεις, και με τον θάνατό του σκόρπισε πόνο και θλίψη.

Παραθέτουμε εδώ ένα αφιέρωμα στον Ηλία από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Παλαιοκατόννου, εκφράζοντας παράλληλα τα θερμά μας συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Δυστυχώς σήμερα ξημέρωσε μια άσχημη μέρα... Ένα από τα παλικάρια μας ακολούθησε άλλο μονοπάτι, με προορισμό τον ουρανό. Έγινε και αυτός άγγελος, να μας βλέπει από εκεί ψηλά... Όλο το χωριό Ηλία μου, αλλά και όλοι όσοι σε γνωρίζαμε, σήμερα κλαίμε πολύ. Βυθιστήκαμε στη θλίψη και στη στενοχώρια στο άκουσμα του άδικου χαμού σου. Ακόμη πολλοί δεν το πιστεύουμε και ευχόμαστε να ξυπνήσουμε από αυτόν τον εφιάλητη, αλλά φοβόμαστε πως ελπίζουμε μάταια. Ήσουν ένα από τα καλύτερα παιδιά. Πάντα πρόθυμος, φιλότιμος, χαμογελαστός, με αγάπη για το

Ένα ποίημα του μεγάλου μας ποιητή **Γιάννη Ρίτσου** αφιερωμένο στον Ηλία και σε όλα τα παιδιά, που πάνω στον ανθό της νιότης τους έφυγαν άδικα από κοντά μας.

Ποτέ δεν φεύγουν τα νεκρά παιδιά απ' τα σπίτια τους, τριγυρίζουν εκεί, μπλέκονται στα φουστάνια της μητέρας τους την ώρα που εκείνη ετοιμάζει το φαί κι ακούει το νερό να κοχλάζει σαν να σπουδάζει τον ατμό και τον χρόνο. Πάντα εκεί. Δεν φεύγουν τα νεκρά παιδιά, μένουν στο σπίτι κι έχουν μία ξέχωρη προτίμηση, να παίζουν στον κλεισμένο διάδρομο και κάθε μέρα μεγαλώνουν μέσα στην καρδιά μας, τόσο που ο πόνος κάτω απ' τα πλευρά μας δεν είναι πια απ' τη στέρηση αλλά απ' την αύξηση. Κι αν κά-

χωριό σου, που τόσα χρόνια ήσουν πλάι στον Σύλλογό μας και τον στήριζες. Δίπλα σε κάθε συλλογική προσπάθεια, όπως αυτή της τοπικής ομάδας ποδοσφαίρου, που έδωσες και την ψυχή σου, εξαιτίας της μεγάλης σου αγάπης, του ποδοσφαίρου!

Δε θα σε ξεχάσουμε ποτέ φίλε και συγχωριανέ μας. Θα είσαι πάντα στη σκέψη, στο μυαλό και στην καρδιά μας!

Ευχόμαστε να υπήρχαν ώρες επισκεπτηρίου στον ουρανό, ώστε να μπορέσουμε να σε αγαλιάσουμε, να σου μιλήσουμε, να σε δούμε!

Αντίο φίλε μας...

Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του εκφράζουν οι συμπαίκτες του και όλο το προπονητικό τιμ του Α.Ο.Κ. Τζουμέρκων συγκλονισμένοι και σοκαρισμένοι από την απώλειά του.

Ποτέ οι γυναίκες βγάζουν μια κραυγή στον πόνο τους, είναι που τα κοιλοπονάνε πάλι. Κάποτε μέσα στο βράδυ της άνοιξης ένα παιδί σηκώνεται και φεύγει ανεξήγητα χωρίς κανείς να το μαλώσει, σηκώνεται αργά, απροειδοποίητα, εκεί που καθόταν ήσυχο στο χώμα κι η θέση του στο χώμα μένει ζεστή και το σχήμα της στάσης του αχνίζει ακόμα στον δροσερό αέρα σχηματίζοντας ένα άλλο παιδί από υπόλευκη ζέστα. Τότε ολόγυρα μαζεύονται σα γύρω από μια άσπρη φωτιά, τα μικρά πρόβατα να ζεσταθούνε. Και λίγο πιο πέρα ένα ψηλό ολομόναχο άσπρο αλόγο φέγγοντας όλο κάτω απ' την αστροφεγγιά, κλαίει με μεγάλα, κατάφωτα δάκρυα κρατώντας ολόρθο το κεφάλι του.

Χειροποίητα
Κοσμήματα & Δώρα

Ειρήνη Βιτώρου
Παλλάδος 24-26
Αθήνα
τηλ. 697 8215823

Facebook page:
Κουμπάκι
koumpaki.com

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ “ΓΑΛΗΝΗ”
ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΥΤΡΑΣ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
ΤΗΛ.: 26850 22380
22135

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
διώροφη πέτρινη κατοικία
στο Βουργαρέλι.
Πληροφορίες στα τηλ.
210 2585854 - 6974575294

ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ
ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ!

ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟ - ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΛΙΟΥΛΗΣ
ΤΗΛ.: 26850 24669
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

ΜΝΗΜΗ ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΚΩΣΤΑ

Το Δ. Σ. του Συλλόγου Βουργαρελιωτών Αττικής με την είδηση του θανάτου του Γιάννη Γεωργοκώστα, ο οποίος για αρκετά χρόνια προσέφερε τις υπηρεσίες του στο Δ.Σ. του Συλλόγου μας, εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στην οικογένειά του και στα αδέρφια του. Ειδικό αφιέρωμα στον αείμνηστο Γιάννη Γεωργοκώστα και στην προσφορά του θα γίνει στο φύλλο Νο 273 (Απρίλιος – Μάιος – Ιούνιος 2022) της εφημερίδας μας “το Βουργαρέλι”

Συνεπείς στην εξαγγελία μας αυτή υλοποιούμε το αφιέρωμα, σκιαγραφώντας όσο καλύτερα μπορούμε την πολύπλευρη προσωπικότητα του Γιάννη Γεωργοκώστα

Γεννήθηκε στις Σκιαδάδες στις 27 Γενάρη του 1931. Γονείς του ο Γιώργος Γεωργοκώστας και η Σοφία το γένος Τρύππα. Αδέρφια του ο Αντώνης, ο Χρήστος και η Ουρανία. Ήταν παντρεμένος με την Αγγελική (Κική) το γένος Βαΐση και απέκτησαν έναν γιο, τον Γιώργο. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο στις Σκιαδάδες και Γυμνάσιο στα Άγναντα και στην Άρτα.

Το όνειρό του ήταν να γίνει μηχανικός, οι συνθήκες όμως τον οδήγησαν στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων και έγινε δάσκαλος.

Εκπαιδευτική πορεία

Υπηρέτησε ως δάσκαλος στον Πόρο Γρεβενών, στο Διχομοίρι και στο Πολύδροσο Άρτας. Στα μέρη αυτά συμμετείχε σε κοινωνικά έργα (ο δάσκαλος εκείνες τις εποχές δεν ασκούσε μόνο εκπαιδευτικό έργο) μέχρι και επίβλεψη προσωπικής εργασίας των κατοίκων έκανε.

Το 1964 – 1966 στο Πανεπιστήμιο Αθηνών συμμετείχε στη Μετεκπαίδευση των Δασκάλων.

Το 1969 – 1971 υπηρέτησε στο Πρότυπο μονοθέσιο Σχολείο της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων.

Το 1971 έδωσε εξετάσεις για Επιθεωρητής και υπηρέτησε διαδοχικά σε Αγρίνιο, Άργος, Πειραιά, Αγίους Αναργύρους.

Το 1981 καταργήθηκε ο θεσμός του Επιθεωρητή και υπηρέτησε στο Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ), όπου υπήρξε μέλος της ομάδας συγγραφής νέων σχολικών βιβλίων στην ενότητα «Εμείς και ο κόσμος».

Ο Γιάννης Γεωργοκώστας και οι ανάγλυφοι χάρτες

Εδώ αξίζει να αναφερθεί μία άλλη δημιουργική του απασχόληση στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, τότε που η Γεωγραφία ήταν ξεχωριστό μάθημα και οι εκπαιδευτικοί έδιναν όλως ιδιαίτερη σημασία στο να γνωρίσουν οι μαθητές τους την πατρίδα τους και τον κόσμο, τόσο μέσα από τα βιβλία της Γεωγραφίας, όσο και από τους χάρτες που ήταν αναρτημένοι στις σχολικές αίθουσες. Και ο Γιάννης Γεωργοκώστας ασχολήθηκε με κάτι εντυπωσιακό, έφτιαχνε με τα χέρια του με περισσή επιμέλεια ανάγλυφους χάρτες, για να έχουν οι μαθητές άλλη οπτική εικόνα για τον τόπο πέρα από τον απλό χάρτη. Ένα τέτοιο ανάγλυφο χάρτη, για να τον θυμόμαστε, ξεχωριστή παρακαταθήκη του εκπαιδευτικού του ζήλου για

την εκμάθηση της Γεωγραφίας, δώρισε στον Σύλλογό μας. Ο χάρτης είναι αναρτημένος στο χώρο της Έκθεσης Βιβλίου. Η φωτογραφία είναι ενδεικτική δίπλα στο δημιουργήμα του, αφιερωμένη στη μνήμη του.

Ο Γιάννης Γεωργοκώστας και ο Σύλλογος Βουργαρελιωτών Αττικής

Ο Γιάννης Γεωργοκώστας ήταν πάντα κοντά στον Σύλλογό μας δείχνοντας μέχρι την τελευταία του πνοή το αμέριστο ενδιαφέρον του γι' αυτόν και τους ανθρώπους που τον πλαισίωναν. Ένα τέτοιο δείγμα είναι η προσφορά αρκετών βιβλίων από την πλούσια βιβλιοθήκη του στον Σύλλογό μας λίγο προτού «φύγει», όταν ένοιωθε ότι οι δυνάμεις του τον εγκαταλείπουν και ήθελε τα βιβλία του να πέσουν σε καλά χέρια και να αξιοποιηθούν κατάλληλα.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου τα χρόνια 1984 – 1986 με Πρόεδρο τον Ναπολέοντα Τσίτσικα είχε τη θέση του Αντιπροέδρου και συνέχισε τα χρόνια 1986 – 1988 στη θέση του Γραμματέα με τον ίδιο Πρόεδρο. Τη διετία αυτή υπήρξε και υπεύθυνος σύνταξης της εφημερίδας “Το Βουργαρέλι”. Για την προσφορά του αυτή βραβεύτηκε με τιμητική διάκριση στην επέτειο για τα 40χρονα της εφημερίδας μας (10 Μαρτίου 2017 – Μαρτίου 1977), μαζί με τους άλλους υπεύθυνους σύνταξης της εφημερίδας μέχρι τότε. Η φωτογραφία είναι απ' αυτή την εκδήλωση με τον Γιάννη Γεωργοκώστα πρώτο από δεξιά.

Σημειωτέον ότι συμμετείχε σε όλες τις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας. Χαρακτηριστικό είναι ότι όλα τα αδέρφια του Γιάννη, μαζί με τις οικογένειές τους, μας τιμούσαν πάντα και έκαναν ξεχωριστή την παρουσία τους.

Τα καλοκαίρια που ανέβαινε στην πατρική γη, τις Σκιαδάδες, ήταν συχνός επισκέπτης του Βουργαρελίου και μάλιστα συνδύαζε και την επίσκεψή του στον χώρο της Έκθεσης Βιβλίου, για να ενισχύσει αυτή τη σημαντική προσπάθεια του Συλλόγου και να συζητήσει διάφορα θέματα που αφορούν το χωριό και τον Σύλλογο, προσφέροντας πολύτιμες υποδείξεις με τη σοφία των χρόνων του.

Τη μεγάλη του αγάπη προς το Βουργαρέλι την εξέφραζε με κάθε τρόπο. Χαρακτηριστικός είναι ο τίτλος της ομιλίας του στην εκδήλωση για τα 40χρονα της εφημερίδας, «ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ή ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ;». Μόνο το Βουργαρέλι στο επίκεντρο, ούτε η εφημερίδα, ούτε ο Σύλλογος μια που η εκδήλωση ήταν επετειακή.

Παραθέτω ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από την αρχή της ομιλίας του για επισφράγιση αυτής της αγάπης:

“Εγώ βέβαια γεννήθηκα και μεγάλωσα στους (ή στις) Σκιαδάδες. Είναι γνωστό αυτό. Αλλά οι Σκιαδάδες δεν ήταν τότε χωριό. Ένας μικρός οικισμός ήταν ένας μαχαλάς· ένα τοσοδά κομματάκι της όλης κοινότητας, της όλης ενότητας “Βουργαρέλι”. Όπως ήταν και η Αβαρίτσα και το Παλιοχώρι και οι άλλοι συνοικισμοί, ακόμα και το Παλιοκάτουνο τα πρώτα χρόνια· γιατί και αυτό ήταν τμήμα της ίδιας ενιαίας κοινότητας. Και οι κάτοικοι των συνοικισμών, χωρίς εξαιρέσεις, λογίζονταν ως συγχωριανοί·

ως Βουργαρελιώτες. Εμείς που μέναμε στους συνοικισμούς, στις κουβέντες μας για την έδρα της κοινότητάς μας δεν χρησιμοποιούσαμε ποτέ τη λέξη Βουργαρέλι, όπως κάναμε, ας πούμε, για το Τετράκωμο ή τη Χώσεψη (Κυψέλη). Το Βουργαρέλι ήταν το χωριό μας και πάντοτε ως Χωριό το αναφέραμε: Στο Χωριό πηγαίναμε κάθε φορά και απ' το Χωριό επιστρέφαμε. Στο Χωριό ήταν οι διάφορες Υπηρεσίες (ταχυδρομείο, Αστυνομία και όλες οι άλλες)· στο Χωριό η όμορφη πλατεία, στο Χωριό οι βρύσες με τα άφθονα νερά. Όλα στο Χωριό· και ήταν αυτόνοτο ποιο ήταν αυτό.

Πόσες φορές δεν άκουσα τη μάνα μου να ρωτάει το βράδυ τον πατέρα μου:

- Τι είδες Γιώργο σήμερα, που πήγες στο Χωριό;

Ήταν, λοιπόν, το Βουργαρέλι το χωριό μας και οι κάτοικοί του ήταν χωριανοί μας. Έτσι τους ξέραμε, έτσι τους νιώθαμε, έτσι τους λογαριάζαμε. Αλλά και οι κάτοικοι του Κέντρου για χωριανούς μας λογαριάζαν. Με κάποια συγκατάβαση, ίσως, ως λίγο “κατούσιους” ή λίγο “σιαόξω”, αλλά οπωσδήποτε για χωριανούς”.

Στη συνέχεια τον θλίβει το γεγονός της αστυφιλίας που ξεμάκρυναν οι μεγάλοι από τα χωριά και οι νέοι που δεν γεννήθηκαν καν στο χωριό είναι φυσικό να μην έχουν βιώματα ούτε στενούς δεσμούς με αυτό μια που το βλέπουν ένα μήνα το χρόνο, ίσως κάποιοι και λίγο παραπάνω. Επίσης στενόχωρο του είναι το γεγονός ότι στην Αθήνα οι χωρικοί δεσμοί χαλάρωσαν, δείγμα η

μικρή συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Συλλόγου.

Και ένα τελευταίο ξέσπασμα πίκρας και αγωνίας:

«Χωριό» για τον Πολιτιστικό Σύλλογο (με αφορμή ημερολόγιο που εξέδωσε και είχε μόνο φωτογραφίες από το Βουργαρέλι και τίποτε, ένα τοπίο, μια μορφή έξω από τα στενά όρια του Βουργαρελίου) και γενικά για τους νεότερους, θα έλεγα, είναι το στενό Βουργαρέλι. Ανάμεσα στον Άγιο Νεκτάριο και Σταυρό. Όλα τα υπόλοιπα εδάφη της παλιάς κοινότητάς μας, μαζί και οι άνθρωποί τους, είναι σαν να μην ανήκουν στο ίδιο χωριό. Είναι ξένοι και δεν ενδιαφέρουν. Τόσο απλά.

Τελειώνοντας και σαν επίλογο, απευθύνω στον εαυτό μου ένα απλό ερώτημα:

Ξεκινώντας σήμερα από τις Σκιαδάδες για το Βουργαρέλι, την έδρα του Δήμου μας, τι από τα δύο πρέπει να έχω στο μυαλό μου; Ότι πηγαίνω πού; Στο Χωριό ή στο Βουργαρέλι; -Στο πρώτο, στο πρώτο, στο Χωριό πηγαίνεις!...

Αυτή είναι η απάντηση της καρδιάς. Αυθόρμητη και ανεπιφύλακτη. Ποιος την ακούει όμως...

Γιατί η ωμή πραγματικότητα των καιρών σπρώχνει βίαια και επίμονα προς την άλλη απάντηση. Τη δεύτερη. Και είναι κρίμα».

Καλό ταξίδι Γιάννη Γεωργοκώστα θα σε θυμόμαστε με αγάπη και σεβασμό.

Λουκία Αντωνίου εκ μέρους του Δ.Σ. του Συλλόγου Βουργαρελιωτών Αττικής

Ομηρικές εκφράσεις - σχήματα λόγου

Γράφει ο ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΕΩΡΓΑΡΑΣ

Ομηρικές εκφράσεις – σχήματα λόγου που επιβιώνουν ως σήμερα είτε στην ομηρική ως λόγιες εκφράσεις, είτε στη σύγχρονη μορφή της ελληνικής γλώσσας.

ἐλθόντ' ἑξαπίνης = ξαφνικά καθώς έρχεται (Ιλιάδα, ραψ. Ε, 91)
Σήμερα λέμε «μας κατέλαβε εξαπίνης» = μας έπιασε ξαφνικά

αἰδῶς Ἀργεῖοι κάκ' ἐλέγχεα εἶδος ἀγῆτοί
ντροπή, Αργεῖοι, ομορφονιοί μα καταντροπιασμένοι (Ιλιάδα, ραψ. Ε, 787)

Τυδεὺς τοι μικρὸς μὲν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητὴς.
ο Τυδέας είναι μικρός στο σώμα, αλλά είναι μαχητής (Ιλιάδα, ραψ. Ε, 801)
Η έννοια της **αἰδοῦς** είτε ως αυτοσεβασμός είτε ως έκφραση εξευγενισμένης κοινωνικότητας υπήρξε το θεμέλιο του ελληνικού συστήματος αξιών. Αυτή καθοδηγούσε τα βήματα των Ελλήνων από τον Αχιλλέα μέχρι τον Σωκράτη. Η λέξη **αἰδῶς** είχε αποτρεπτικό χαρακτήρα, όπως στο παράδειγμα που η Ήρα μεταμορφωμένη στον Στέντορα επιδιώκει να κεντήσει τη φιλοτιμία των Αχαιών. Η έκφραση **αἰδῶς Ἀργεῖοι** έφτασε ως τις μέρες μας, αλλά τώρα τελευταία, που δεν έχει μείνει ντροπή στους ανθρώπους, δεν πολυακούγεται. Κατά τραγική ειρωνεία η τελευταία νησίδα όπου επιβιώνει, κουρελιασμένη βέβαια, είναι η πολιτική, στο στόμα της οποίας κατάντησε να είναι θλιβερή έκφραση κυνικής υποκρισίας. Η αντίστοιχη λέξη αποδοκιμασίας για αισχρή πράξη που ήδη διαπράχθηκε ήταν, και είναι, η λέξη **αἴσχος**. Κατ' αντιστοιχία με τα παραπάνω, οι γονεῖς και οι δάσκαλοι δε χρειάζονταν να πουν πολλά για μας φέρουν σε λογαριασμό. Όταν ήμασταν κουρδισμένοι να κάνουμε τη σκανταλιά μας, σαν παιδιά κι εμείς, μας έλεγαν: «Δεν ντρέπεσαι;» Κι όταν το ...είχαμε φάει πια το γλυκό, «ντροπή σου!» Κι ήταν φορές που τα λόγια αυτά, ειπωμένα από πρόσωπα σεβαστά κι αγαπημένα, πονούσαν περισσότερο από το ξύλο.
Η έκφραση **μικρός το δέμας** χρησιμοποιείται με την ίδια ακριβώς έννοια που της έδωσε ο Όμηρος και σήμερα. Λέγεται για κάποιον που είναι μικρόσωμος μεν, σαν τον Τυδέα, αλλά ικανός και άξιος, όπως κι εκείνος.

τεύχεα δὲ χρύσεια πελώρια θαῦμα ἰδέσθαι
όπλα χρυσά πελώρια, θαύμα να τα βλέπεις (Ιλιάδα, ραψ. Κ, 439, ραψ. Σ, 377)
Η φράση **θαῦμα ἰδέσθαι**, μέχρι πρότινος τουλάχιστον, λεγόταν αυτούσια, όπως και πολλές άλλες. Ο Όμηρος υπήρξε ο μέγας παιδαγωγός των Ελλήνων, ο άνθρωπος αυτός επαίδευσε όλη την Ελλάδα, λέει ο Πλάτωνας. Η σημασία του έργου του φαίνεται από τις συχνές αναφορές που γίνονται στα έπη του σε όσα κείμενα της αρχαιοελληνικής γραμματείας γλύτωσαν από την καταστροφή. Κορυφαίες μορφές όπως ο Σωκράτης κι ο Πλάτων διανθίζουν τον λόγο τους με αποσπάσματα από τα ομηρικά έπη ως κορωνίδα των επιχειρημάτων τους. Ο Αλέξανδρος κοιμόταν με την Ιλιάδα στο προσκέφαλό του. Ως απόρητος αυτής της παράδοσης έφτασε ως την εποχή μας η συνήθεια της χρήσης σύντομων φράσεων από την αρχαιότητα, στον προφορικό αλλά και στον γραπτό λόγο, από άτομα που διέθεταν κάποια μόρφωση. Με την τραγική υποβάθμιση της εκπαίδευσης και τη συστηματική καταστροφή της ελληνικής γλώσσας από το ανθελληνικό και μισάνθρωπο σύστημα, εγχώριο και διεθνές, οι φράσεις αυτές τείνουν να εξαφανιστούν. Μαζί τους τείνουν να χαθούν οι έννοιες, οι αξίες που μεταφέρουν καθώς και οι νοητικές διεργασίες που τις γέννησαν, ώστε να γίνουμε όλοι σαν τα γουρούνια της

Κίρκης και να τρώμε ευχαριστημένοι το πτίουρο που μας ταΐζουν με τα «τελεβίζια» τους, τα βιβλία τους και τα σχολεία τους.

τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθῶν
τότε να ανοίξει η ευρεία γη (να με καταπιεί)
Τη φράση αυτή είπε ο Διομήδης στον Νέστορα για την περίπτωση που ο Έκτορας θα παινευόταν ότι τον κυνήγησε ως τα πλοία, γεγονός που, αν συνέβαινε, θα του προκαλούσε αφόρητη ντροπή. Αυτή η χαρακτηριστικά ελληνική αίσθηση τιμής, εκφρασμένη με την ίδια φράση «ν' ανοίξει η γη να με καταπιεί», διέτρεξε τους αιώνες της ελληνικής ιστορίας, πιστοποιώντας έτσι πως ο ψυχισμός του Έλληνα παρέμεινε αναλλοίωτος ως τις μέρες μας.

εἰ δέ τοι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται ὥς τε νέεσθαι ἔρχεο' πάρ τοι ὁδός, νῆες δέ τοι ἄγχι θαλάσσης ἐστᾶσ', αἱ τοι ἔποντο Μυκῆνηθεν μάλα πολλαί
και αν εσύ τον γυρισμό στην γη μας τόσο λαχταράς, φύγε' μπροστά σου είναι η οδός, τα πλοία δίπλα στη θάλασσα στέκονται, ήρθαν μαζί σου από τις Μυκήνες πάρα πολλά. (Ιλιάδα, ραψ. Ι, 42 – 44)
Αυτή την αγέρωχη απάντηση έδωσε ο Διομήδης στον Αγαμέμνονα, όταν εκείνος, κλονισμένος από την πανωλεθρία πους τους προξένησε ο Έκτορας, ο οποίος τους έφτασε κυνηγώντας ως τα πλοία, πρότεινε να παραιτηθούν από τον σκοπό τους και να επιστρέψουν άπραγοι στην πατρίδα.

Στην ελληνική ιστορία η φράση αυτή επαναλήφθηκε και μάλιστα με τρόπο συγκλονιστικό σε δύο τουλάχιστον περιπτώσεις. Κάποτε οι στρατιώτες του μεγάλου Αλεξάνδρου, παρεξηγώντας την απόφασή του να στείλει πίσω στη Μακεδονία κάποιους από αυτούς, θέλοντας να τους ευχαριστήσει, θεώρησαν ότι παραγκωνίζει τους Μακεδόνες προς χάρη των βαρβάρων και στασίασαν ζητώντας του να φύγουν όλοι. Εκείνος τότε, αφού πρώτα τους θύμισε τις ευεργεσίες του πατέρα του και του ίδιου προς αυτούς, καθώς και τους ανεπανάληπτους θριάμβους στους οποίους τους είχε οδηγήσει, συγκατάνευσε στην επιθυμία τους, λέγοντάς τους να απαντούν σ' αυτούς που θα τους ρωτούν για τον βασιλιά τους ότι τον εγκατέλειψαν και έφυγαν, παραδίδοντας την προστασία του στους νικημένους βαρβάρους, «ἀπολιπόντες ὄχρεσθε, παραδόντες φυλάσσειν τοῖς νε- νικημένοις βαρβάροις», για να τους κατακεραυνώσει στο τέλος μ' εκείνο το φοβερό «Ἄπιτε!» Πηγαίνετε! Πολλούς αιώνες αργότερα ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, όταν έγινε αρχιστράτηγος και κάποιοι από τους «χίλιους διαόλους» με τους οποίους έπρεπε να πολεμάει καθημερινά για να τα βγάλει πέρα, όπως έλεγε χαρακτηριστικά, κόντευαν να του διαλύσουν το στρατόπεδο στην Ελευσίνα, δηλητηριάζοντας το στράτευμα με το πνεύμα της ηττοπάθειας και της κινδυνολογίας, βλέποντας όλες του τις προσπάθειες να πέφτουν στο κενό, ξεστόμισε τα ίδια εκείνα, φοβερά λόγια του προγόνου του, που δεν του τα δίδαξε κανένα σχολείο κι ούτε τα διάβαζε σε κάποιο βιβλίο, αλλά στάλαξαν στην ψυχή του μαζί με το μητρικό γάλα: «Πηγαίνετε όπου αγαπάτε. Ό Καραϊσκάκης θέλει έπιμείνει εἰς τὴν θέσιν του, καὶ ἄς χαθεῖ. Ὅταν ὅμως σᾶς ἐρωτήσωσιν οἱ ἄνθρωποι τί ἐκάμετε τὸν ἀρχηγὸν σας, εἰπέτε ὅτι τὸν παρεδῶσαμεν εἰς τοὺς ἐχθρούς, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ γένει ἀρχηγὸς τῆς λιποταξίας!». Σήμερα, σε ανάλογη περίπτωση, όταν κάποιος θέλει να εγκαταλείψει τη θέση του, να αποποιηθεί το καθήκον του, να μας παρατήρει αβοήθητους κλπ., λέμε: «Ο δρόμος είναι ανοιχτός και τα σκυλιά δεμένα.»

σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν
γιατί ήρθαμε με τη βοήθεια του θεού (Ιλιάδα, ραψ. Ι, 49)

Η έκφραση **σὺν θεῷ** χρησιμοποιείται και σήμερα, από ιερωμένους κυρίως. Θυμάμαι τον παπα-Γιώργη στο Βουργαρέλι που την έλεγε συχνά, «την άλλη Κυριακή, **σὺν θεῷ**, θα λειτούργησουμε στον Αἰ-Γιώργη».

νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἴσταται ἀκμῆς
τώρα τα πάντα στέκονται **ἐπὶ ξυροῦ ακμῆς** (= στην κόψη του σπαθιού) (Ιλιάδα, ραψ. Κ, 173)
Η φράση αυτή, που δηλώνει ότι η κρίσιμότητα μιας κατάστασης έφτασε σε οριακό σημείο, παραμένει μέχρι σήμερα σε χρήση αυτούσια ως λόγια έκφραση. Πιο συχνά χρησιμοποιείται η φράση «στην κόψη του ξυραφιού».

μένεα πνεῖοντες Ἀχαιοί
οι μένεα πνέοντες (= οι πολύ θυμωμένοι) Αχαιοί (Ιλιάδα, ραψ. Λ, 508)
Η φράση **μένεα πνέοντες** χρησιμοποιείται αυτούσια μέχρι σήμερα ως λόγια έκφραση.

παρὰ θῖν' ἄλος
δίπλα στη θάλασσα, στην ακροθαλασσιά (Ιλιάδα, ραψ. Λ, 622)
Βρίσκεται αυτούσια σε χρήση μέχρι σήμερα ως λόγια έκφραση.

τίς οἶδε
τις οἶδε (= ποιος ξέρει) (Ιλιάδα, ραψ. Λ, 792)
λεῖα ἐποίησεν
τα έκανε λεία, τα ισοπέδωσε, τά 'κανε ίσιωμα (Ιλιάδα, ραψ. Μ, 30)

πάταγος δέ τε γίγνεται ὀδόντων
γίνεται θόρυβος από τα δόντια (που χτυπούν από το φόβο) (Ιλιάδα, ραψ. Ν, 283)
Σήμερα λέμε «τα δόντια παίζουν καστανιέτες απ' τον φόβο».

ποιὸν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων
τι λόγος είναι αυτός που σου 'φυγε απ' τον δοντιών το φράγμα (Ιλιάδα, ραψ. Ξ, 83)
Λέγεται και σήμερα ποικιλοτρόπως: «τι λόγος εἶν' αυτός που είπες;» «τι κουβέντες είναι αυτές;» «τι λόγια εἶν' αυτά;»

οὐδὲ χθόνα μάρπτε ποδοῖν
τη γη δεν την αγγίζει, δεν πατάει στη γη, πετά από τη χαρά του (Ιλιάδα, ραψ. Ξ, 228)
Με τον ίδιο τρόπο ακριβώς περιγράφουμε και σήμερα κάποιον που είναι πολύ χαρούμενος.

χλωροὶ ὑπαὶ δειούς πεφοβημένοι
πράσινοι από τον φόβο τους (Ιλιάδα, ραψ. Ο, 4)
τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ἦρει
κι όλοι μας γίναμε πράσινοι από τον φόβο μας (Οδύσεια, ραψ. Μ, 243)
Αυτή η χρήση των χρωμάτων από τον Όμηρο, προκειμένου να περιγράψει με τον πιο εύγλωττο και παραστατικό τρόπο συναισθηματικές και ψυχικές καταστάσεις, είναι μια κληρονομιά που οι Έλληνες τίμησαν τόσο με τη συλλογική έκφραση και δημιουργία (τραγούδι, παροιμίες) όσο και με τον καθημερινό τους λόγο (εκφράσεις, παρομοιώσεις). Ενδεικτικά παραδείγματα: «έγινε κόκκινος σαν παντζάρι», «μαύρισε η ψυχή μου», «έγινα (άσπρος) σαν τοίχος μυκονιάτικος» κ. ά.

σημάντορος οὐ παρεόντος
του ποιμένα απουσιάζοντος (μη παρόντος) (Ιλιάδα, ραψ. Ο, 325)

ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
ΧΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΑ - ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ
ΕΙΔΗ ΚΥΝΗΓΙΟΥ"Η ΒΟΛΗ"
ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
Χ. ΤΣΙΛΩΝΗ
ΤΗΛ.: 26850 - 24565
ΚΙΝ.: 6973 - 887986

χαρτικά - καλλυντικά
αφρόλουτρα-σαμπουάν
αρώματα χώρου
απορρυπαντικά
είδη οικιακής χρήσης
πάνες

Ιωάννης Ν. Καραβασίλης
Σκουφά 1 - Πλ. Ζέρβα - Άρτα
τηλ. & fax : 26810 27474, 6976505435

Κονδρίκη Λιαντική

ΚΟΒΕΤΑΙ - ΨΗΝΕΤΑΙ
ΚΑΦΕ- ΨΗΣΤΑΡΙΑ
ΤΑΒΕΡΝΑ - ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΠΛΟΥΜΠΗΣ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ
ΤΗΛ.: 26850 22110
6973 006532

που επιβιώνουν ως σήμερα

ο παρών, η παρούσα, το παρόν ◦ η παρέα = η συντροφιά όσων είναι παρόντες, όσων παρευρίσκονται

δάκρυα θερμὰ χέων ὥς τε κρήνη μελάνυδρος
χύνοντας θερμὰ δάκρυα σαν την κρήνη τη μελάνυδρο (τη βρύση που βγάζει μέλαν ὕδωρ, μαύρο νερό) (Ιλιάδα, ραψ. Π, 3)
Σήμερα για κάποιον που θρηνεί σπαρακτικά λέμε «χύνει μαύρα δάκρυα». Ένα γνωστό τραγούδι σε στίχους Γιώργου Φωτίδα και μουσική Γιάννη Παπαϊωάννου λέει σε κάποια στροφή του:
Βαδίζω με παράπανο
και χύνω μαύρο δάκρυ,
χωρίς να ξέρω πού θα βγω,
πού θα με βγάλει η άκρη.

ἀλλ' ἤμαι παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης
αλλά στα πλοία κάθομαι άχρηστος βάρος της γης (Ιλιάδα, ραψ. Σ, 104)
Η φράση **άχθος άρούρης** χρησιμοποιείται αυτούσια ως λόγια έκφραση και σήμερα, ενώ για τον άχρηστο άνθρωπο λέμε ότι είναι «βάρος της γης» ή «πιάνει τον τόπο». Την ίδια ιδέα συναντάμε ξανά στο τραγούδι «Βγήκε ο χάρος να ψαρέψει» σε στίχους Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου και μουσική Γιάννη Παπαϊωάννου.
Βρε κορμιά βασανισμένα πιάστε απόψε τα στενά
να μας δει κι εμάς ο χάρος που της γης δίνουμε βάρος

ζέε δ' ὕδωρ
νερό που έκαιγε (Ιλιάδα, ραψ. Φ, 365)
Ένα από τα ιερά σκεύη της εκκλησίας είναι το ζέον, όπου βράζουν το νερό για τη θεία μετάληψη.

γαῖαν ὁδὰξ εἶλον πρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι
τη γη με τα δόντια θα δάγκωναν (= θα ἔπεφταν στη γη νεκροί, θα ἔτρωγαν χῶμα) πριν φτάσουν στο Ἴλιον (Ιλιάδα, ραψ. Χ, 17)
ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
Ἔκτορος ἐν παλάμῃσιν ὁδὰξ ἔλον ἄσπετον οὐδας
επειδή πολλοί Αχαιοί
από του Ἐκτορα τις παλάμες δαγκώσανε άπειρη γη (Ιλιάδα, ραψ. Ω, 737 – 738)
Άκουσα κάποτε μια χήρα να αναφέρεται στον νεκρό της σύζυγο με τη σπαρακτική έκφραση «ο άντρας μου τρώει χῶμα». Πιο γνωστή βέβαια είναι η φράση «φάτε χῶμα, ρε!», η οποία όμως έχει μάλλον περιπαιχτικό χαρακτήρα.

οὐτ' οὖν Τηλέμαχον μάλα περ πολὺμυθον εόντα
ούτε, βέβαια, και τον Τηλέμαχο κι ας λέει πολλά (Οδύσεια, ραψ. Β, 200)
πολύμυθος = αυτός που λέει πολλά λόγια, ο πολυλογάς που λέμε σήμερα.
Με την ευκαιρία αυτή οφείλουμε να αποκαταστήσουμε μια φρικτή παρανόηση σχετικά με την έννοια της λέξης μύθος. Μύθος σημαίνει λόγος, αφήγηση κι όχι παραμύθι ή φανταστική ιστορία, όπως κακόβουλα μας έμαθαν να πιστεύουμε, ώστε να απαξιωθεί η μυθολογία των Ελλήνων και να καταντήσει παραμυθάκι για την Τρίτη δημοτικού. Η ελληνική μυθολογία, που θαυμάζεται από την ανθρωπότητα μέχρι σήμερα και αποτελεί τη μεγαλύτερη και διαρκέστερη πηγή έμπνευσης για όλους τους μεγάλους καλλιτέχνες, φιλοσόφους και επιστήμονες, είναι η μήτρα του πολιτισμού. Είναι αυτή που μέσω των αρχέτυπων έφερε σε επαφή το ανθρώπινο με το θείο στοιχείο, αυτή που μέσω των συμβόλων έδωσε στην ανθρωπότητα όλες τις μυήσεις, αυτή που γέννησε τη φι-

λοσοφία και τις επιστήμες, αυτή που καθοδήγησε το γένος των βροτών στην ανοδική του πορεία σε άνθρωπο, ήρωα, θεό. Η ίδια η ελληνική γλώσσα, βέβαια, είναι ο ασφαλέστερος οδηγός προς την αλήθεια, αφού με κάθε της λέξη μάς παρέχει την ερμηνεία κάθε έννοιας. Γι' αυτό και οι δυνάμεις του σκότους την υπονομεύουν και την καταστρέφουν τόσο μεθοδικά και επίμονα. Τι μας λέει σχετικά η «μαρτυρία» ελληνική γλώσσα; Λέμε «αυτός έχει **αμύθητα** πλούτη». Είναι προφανές ότι λέξη αμύθητα δεν σημαίνει φανταστικά, ψεύτικα, ανύπαρκτα πλούτη, αλλά πλούτη που δεν μπορούν να ειπωθούν, να περιγραφούν με λόγια. Άλλοι ... «μάρτυρες»: η λέξη ακριτομυθία = φλυαρία (από το ρήμα άκριτομυθέω = όμιλῶ μετ' άκρισίας, φλυαρῶ), η λέξη παραμύθι (παρά + μύθος). Μία από τις έννοιες της πρόθεσης παρά είναι: δίπλα, κοντά σε κάτι, π.χ. θύρα, παράθυρο. Συνεπώς το παραμύθι, το οποίο είναι φανταστική ιστορία που αναφέρεται σε εξωπραγματικές και ψεύτικες καταστάσεις είναι παρά, δηλαδή δίπλα, κοντά στον μύθο, κι αυτό, επειδή έχει κοινό στοιχείο με τον μύθο τον αφηγηματικό του χαρακτήρα. Άρα το παραμύθι είναι κάτι διαφορετικό από τον μύθο κι ο μύθος σίγουρα δεν είναι παραμύθι!

εἰνάετες γάρ σφιν κακὰ ράπτομεν ἀμφιέποντες παντοίοισι δόλοισι
γιατί επί εννέα έτη κακά τους ράβαμε (= τους ετοιμάζαμε)
με λογής δόλους (Οδύσεια, ραψ. Γ, 118 – 119)
μάργε, τίη δὲ σὺ Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε ράπτεις
οὐδ' ὅσῃ κακὰ ράπτειν ἀλλήλοισιν
άπληστε, γιατί σχεδιάζεις τον θάνατο του Τηλέμαχου δεν είναι όσιο κακά να ράβει (σχεδιάζει) ο ένας στον άλλον (Οδύσεια, ραψ. Π, 421– 423)
Σήμερα, σε κάποιον που τού ἔχουμε πολλά μαζεμένα, λέμε «σού ἔχω ράμματα για τη γούνα σου».

οὐδὲ τι ἴδμεν, ζῶει ὄγ' ἡ τέθνηκεν (ο Μενέλαος για τον Οδυσσεά)
και τίποτα δεν ξέρουμε, αν ζει ή αν πέθανε (Οδύσεια, ραψ. Δ, 109 – 110)

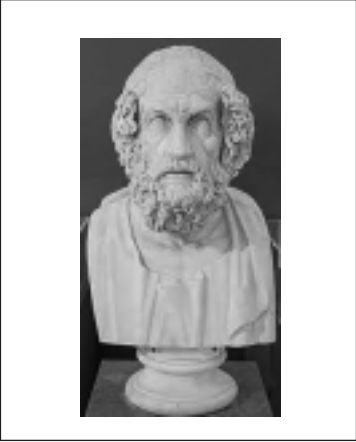
τί πρῶτον τοι ἔπειτα, τί δ' ὕστάτιον καταλέξω;
μετά από αυτό τι πρώτο και τι τελευταίο να διηγηθῶ σε σένα; (Οδύσεια, ραψ. Ι, 14)

ἀλλ' ἤ γ' ἄσπαρτος καὶ ἀνήροτος ἤματα πάντα ἀνδρῶν χηρεύει
μα άσπαρτη και χέρσα μένει αυτή για πάντα χωρίς ανθρώπους (Οδύσεια, ραψ. Ι, 123 – 124)
Σήμερα λέμε «χηρεύει η θέση του μητροπολίτη, του διευθυντή» κλπ.

οἴκαδε νισσόμεθα κενεὰς σὺν χεῖρας ἔχοντες
επιστρέφουμε στον οίκο μας με τα χέρια μας κενά (Οδύσεια, ραψ. Κ, 42)
Σήμερα λέμε «γύρισα με άδεια χέρια», «ήρθα, πήγα με άδεια χέρια».

γῆθοσύνῃ ὃ οἱ υἱὸν ἔφην ἀριδείκετον εἶναι
ολόχαρος που είπα ότι ο γιος του δείχνεται με το δάχτυλο (Οδύσεια, ραψ. Λ, 540)
Σήμερα, όταν λέμε «τον δείχνουν με το δάχτυλο», «είναι δαχτυλοδεικτούμενος» η φράση έχει αρνητική σημασία. Ωστόσο επιβίωσε και η ακριβής έννοια της παραπάνω ομηρικής φράσης, μόνο που αποδίδεται περιφραστικά,

λέμε π.χ. «να, σαν του τάδε το παιδί» ή «όλο το χωριό είχε να το λέει: σαν του τάδε τα παιδιά». Σχετική είναι και η ατάκα της Νέζερ στην ταινία «Ο μπακαλόγατος», όπου εύχεται στην υποτιθέμενη μελλόνυμφη: «και του χρόνου αρχοντονοικοκυρά παινεμένη και δαχτυλομετρούμενη» (από τις λίγες, αυτές που μετριούνται με τα δάχτυλα του ενός χεριού).

σὺ δὲ τέρπεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ παισὶ τε καὶ λαοῖσι καὶ Ἀλκινῶν βασιλῇ (ευχή του Οδυσσεά στην Αρήτη κατά την αναχώρησή του από το νησί των Φαιάκων)
και συ εδώ να τέρπεσαι με τον οίκο με τα παιδιά και τον λαό και τον βασιλιά Αλκίνοο (Οδύσεια, ραψ. Ν, 61 – 62)
Η ευχή αυτή, που απηχεί την κεντρική θέση που κατέχει η οικογένεια στο αξιακό σύστημα των Ελλήνων, λέγεται και σήμερα «να χαίρεσαι τα παιδιά σου, τον άντρα σου, το σπíti σου και τα καλά σου όλα».

χαίρετον, ὦ κούρῳ, καὶ Νέστορι ποιμένι λαῶν
χαϊρετίσματα, αγόρια, στον αρχηγό των λαών Νέστορα (Οδύσεια, ραψ. Ο, 151)

φθινύθει δ' ἀμφ' ὅστεόφι χρώς (ο Εύμαιος για τον Λαέρτη)
έγινε πετσί και κόκκαλο (Οδύσεια, ραψ. Ξ, 83 – 84)

βῆ δ' ἴμεν αἰτήσων ἐνδέξια φῶτα ἕκαστον πάντοσε χεῖρ' ὀρέγων, ὥς εἰ πτωχὸς πάλαι εἴη
πήγε λοιπόν από δεξιά κι από έκαστον ζητούσε τα χέρια απλώνοντας παντού σαν παλαιός φτωχός = πεπειραμένος στη ζητιανιά (Οδύσεια, ραψ. Ρ, 365 – 366)
«Ο Θεός να σε φυλάει από καινούριον άρχοντα (νεόπλουτο) κι από παλιόν διακονιάρη (ζητιάνο)», λέει μια παροιμία.
ἀτὰρ μνηστήρες ἀγαυοὶ χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλῳ ἔκθανον
και οι λαμπροί μνηστήρες σηκώνοντας τα χέρια πέθαναν από τα γέλια (Οδύσεια, ραψ. Σ, 99 – 100)
Σήμερα λέμε «πεθάναμε από τα γέλια».

τῆς δ' ἄρ' ἀκουούσης ῥέε δάκρυα, τήκετο δὲ χρώς
κι όπως τον άκουγε έκλαιγε και έλιωνε το δέρμα της (Οδύσεια, ραψ. Τ, 204)
Σήμερα λέμε «έλιωσε το πρόσωπό του από τη στενοχώρια, από την αρρώστια».

χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή
άστραφταν όλο χάρη (Οδύσεια, ραψ. Σ, 298)
Σήμερα λέμε «αστράφτει από τη χαρά του».

σὺ δ' ἐν στροφάλιγγι κονίης κεῖσο μέγας μεγαλωστί
κι εσύ στον στρόβιλο της σκόνης κοιτόσουν (ήσουν ξαπλωμένος) μακρύς φαρδύς (Οδύσεια, ραψ. Ω, 39 – 40)
Σήμερα λέμε «ξάπλωσε φαρδύς πλατύς», «ξάπλωσε του τέντου και του μάκρου».

Ανδρέας Α. Λαμπράκης PhD, FRCS
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
Διδάκτωρ Πανιμίου Αθηνών
Μέλος Καλλεγίου Χειρουργών Αγγλίας

Καίσαρειας 4 Αθήνα
Πλ. Μαβίλη 115 27
Τ: 211 40 50 320 Κ: 698 57 14 000
andreaslamprakis@hotmail.com
andreaslamprakis.gr

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

κτήμα τεσσάρων στρεμμάτων με καρποφόρα δέντρα. Περιοχή Μεγάλη Βρύση.

Τηλ.: 6977202384 Κώστας Π. Τάσιος

Το περιβάλλον είναι η ζωή μας! Γι' αυτό οφείλουμε να το προστατεύουμε!

Παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος

Πριν από πενήντα χρόνια, το 1972, ο ΟΗΕ με πρωτοβουλία του, περιέλαβε στους σκοπούς του την προστασία και τη μέριμνα για το περιβάλλον. Τα δεδομένα από επιστημονικές μελέτες δεν άφησαν καμία αμφιβολία για την ύπαρξη σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων, τα οποία έδιναν ένα σαφές σήμα κινδύνου και επέβαλαν την ανάγκη για αποφασιστικές ενέργειες.

Κάλεσε τους εκπροσώπους των χωρών μελών του σε Διάσκεψη στη Στοκχόλμη στις 5 Ιουνίου 1972, με σκοπό να γίνει μία ευρύτατη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της παγκόσμιας κοινότητας, για κρίσιμα θέματα σχετικά με το περιβάλλον και τις προκλήσεις που έθεταν. Η πρώτη ημέρα της διάσκεψης, η 5η Ιουνίου καθιερώθηκε, από τότε, ως παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος για όλον τον κόσμο και γιορτάζεται κάθε χρόνο με μία σειρά εκδηλώσεων. Στη διάσκεψη ουσιαστικό ζητούμενο ήταν και η διαμόρφωση, έστω και σε αδρές γραμμές, πολιτικών προστασίας και μέριμνας για το περιβάλλον, τις οποίες όλες οι χώρες του κόσμου θα αποδέχονταν και θα υποστήριζαν έμπρακτα. Ταυτόχρονα θα αναλάμβαναν πρωτοβουλίες για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών τους, με στόχο να συμβάλουν με τις ενέργειές τους στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η ενημέρωση αφορούσε προβλήματα όπως η ρύπανση του εδάφους, των θαλασσών, των ποταμών και λιμνών, της ατμόσφαιρας από τις τοξικές χημικές ουσίες και μία σειρά άλλων ρύπων, η μη αποτελεσματική διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων από τις κάθε είδους ανθρώπινες δραστηριότητες, η επικίνδυνη μείωση της στοιβάδας του όζοντος, η υπερθέρμανση του πλανήτη, η ερήμωση περιοχών από παρατεταμένες ξηρασίες και υψηλές θερμοκρασίες, οι επιβαρύνσεις στο περιβάλλον από την τεράστια κατανάλωση ορυκτών καυσίμων, η καταστροφή των δασών, η διάβρωση των εδαφών και η ανάδειξη της σχέσης μεταξύ καταναλωτικών και παραγωγικών προτύπων των χωρών με τα προβλήματα του περιβάλλοντος.

Αν και τα προβλήματα αυτά, πριν από αρκετά χρόνια, θεωρούνταν ότι ήταν τοπικά ή περιφερειακά και αφορούσαν κατά κύριο λόγο τις ιδιαίτερα αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες, γρήγορα συνειδητοποιήθηκε από εκατομμύρια ανθρώπους, διεθνείς οργανισμούς και οικολογι-

κές οργανώσεις ότι ήταν προβλήματα όλης της ανθρωπότητας και για τον λόγο αυτόν, ενδυνάμωσαν τις παρεμβάσεις τους και τις πιέσεις προς τις κυβερνήσεις και συνέβαλαν αποφασιστικά στη διαμόρφωση εθνικών και διεθνών περιβαλλοντικών πολιτικών αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα και το μερίδιο ευθύνης που τους αναλογούσε.

Η ανάγκη για αειφόρο ανάπτυξη και βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων προϋποθέτουν την εδραίωση και ενδυνάμωση μίας αρμονικής σχέσης των δραστηριοτήτων των ανθρώπων με το περιβάλλον. Ουσιαστικά στοιχεία αυτής της σχέσης είναι η κατανόηση της σημασίας της αξιοποίησης των διαθέσιμων από τη γη πόρων με τους πλέον αποδοτικούς τρόπους με ταυτόχρονη επαναχρησιμοποίηση, μετά από σχετική επεξεργασία, σε κάθε περίπτωση που αυτό είναι τεχνολογικά εφικτό, μέσω της διαδικασίας της ανακύκλωσης υλικών με παραμένονσα αξία.

Αυτή η διαδικασία αποτελεί τον πυρήνα της λεγόμενης κυκλικής οικονομίας, η οποία προετοιμάζει το έδαφος για μία πιο πράσινη οικονομία, δεδομένου ότι εμπεριέχει τον σεβασμό προς το περιβάλλον και την ευθύνη της ελαχιστοποίησης μέχρι μηδενισμού κάθε σπατάλης πόρων ή προϊόντων με απομένουσες έστω και μικρές αξίες.

Εδώ έχει σημασία να αναφερθεί ότι πυρήνας του οικονομικού προβλήματος, εξεταζόμενο από τη σκοπιά την τεχνική, είναι η σπανιότητα και ανεπάρκεια πόρων και η αδυναμία αναπλήρωσής των στις περισσότερες περιπτώσεις, σε σχέση με τις πρακτικά απεριορίστες ανάγκες. Έτσι αμέσως προκύπτει το ζήτημα μίας απόφασης επιλογής: τι να παραχθεί πώς και σε ποια ποσότητα. Έπεται η απόφαση της κατανομής.

Είναι λογικό ένα πρόβλημα με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα, όπως αυτό της προστασίας του περιβάλλοντος, να απαιτεί την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία κρατών, διεθνών οργανισμών, μεγάλων και μικρών εταιριών, μαζικών φορέων, εκπαιδευτικών και επιστημονικών ερευνητικών ιδρυμάτων και εκατομμυρίων ανθρώπων για την επίλυσή του. Δεν είναι όμως όλα τα υπάρχοντα στοιχεία αρνητικά. Υπάρχουν και αξιοσημείωτα αποτελέσματα από τις μέχρι τώρα προσπάθειες.

Σε αυτά περιλαμβάνεται η παραγωγή όλο και μεγαλύτερων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές - ήλιος, αέρας, βιομάζα, νερό - με ταυτόχρονο περιορισμό των ρυπογόνων ορυκτών καυσίμων, η κατάργηση της χρήσης επικίνδυνων τοξικών ουσιών στα εντομο-

κτόνα και η υποκατάσταση τους με βιολογικά, η μετατόπιση από χημικά σε οργανικά λιπάσματα, οι προσπάθειες για μείωση της χρήσης πλαστικών κάθε μορφής, που αποτελούν κύρια αιτία μόλυνσης των θαλασσών και επιβάρυνσης των οικοσυστημάτων. Επί πλέον η τεχνολογία και η επιστημονική έρευνα αυξάνουν διαρκώς τις δυνατότητές μας για την προστασία του περιβάλλοντος, το οποίο οφείλουμε να παραδώσουμε στις επόμενες γενεές καθαρό και υγιές, με άφθονη και διατηρήσιμη επάρκεια πόρων για

να στηρίζουν μία αειφόρο ανάπτυξη. Η θέσπιση νόμων που υποχρεώνουν επιχειρήσεις να καταγράφουν την επιβάρυνση την οποία προκαλούν στο περιβάλλον με τη λειτουργία τους και να μειώνουν το αποτύπωμα αυτό κάθε χρόνο. Σημαντικό είναι και το γεγονός της δημιουργίας βιομηχανικών μονάδων επεξεργασίας των στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και μονάδων βιολογικών καθαρισμών. Η εξοικείωση των ανθρώπων με τη διαδικασία της ανακύκλωσης χαρτίων, πλαστικών, γυάλινων και μεταλλικών συσκευασιών και αντικειμένων, συνιστά θετικό στοιχείο στην όλη προσπάθεια. Σε τοπικό επίπεδο, τιμώντας την παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος, θα ήταν πολύ σημαντικό αν συνειδητοποιούσαμε ότι το περιβάλλον όπου ζούμε, με την εξαιρετική ομορφιά του, με τα δάση του, τα νερά του και την ιδιαίτερη γεωμορφολογία του είναι ένα οικοσύστημα, χώρος διατήρησης της βιοποικιλότητας, πηγή πόρων, εισοδήματος και δυνατότητας αναψυχής. Για τον λόγο αυτόν αξίζει κάθε προσπάθεια να το διατηρήσουμε καθαρό και υγιές.

Το μήνυμα του ΟΗΕ στη Διάσκεψη της Στοκχόλμης το 1972 ήταν: έχουμε μία Γη. Είναι και παραμένει μία αλήθεια που δεν πρέπει να ξεχνάμε για να ενεργούμε με σύνεση και υπευθυνότητα για την προστασία της.

Βασίλης Π. Μπράτης

Συνέχεια περιβάλλον – ΑΠΕ (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) – Πολεμική – Αντίσταση

Σ' αυτό το αφιέρωμά μας για την Παγκόσμια Ημέρα του Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου 1972) θεωρήσαμε ότι, εκτός από τα όσα παραθέτει με τόση ευαισθησία ο μόνιμος συνεργάτης της εφημερίδας μας Βασίλης Μπράτης, οικονομολόγος και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου μας, να παραθέσουμε την πολεμική απέναντι σ' αυτό και την αντίσταση των πολιτών σε οποιαδήποτε κακοποίησή

γία και ευαισθησία. Στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας παραθέσαμε κείμενο του Απόστολου Φλώρου από το Δίστρατο που αντιτίθεται στην εγκατάσταση πλωτών φωτοβολταϊκών στη λίμνη Πουρναρίου. Σ' αυτό το φύλλο (No 273) θα δούμε ότι η αντίσταση έφερε τα αποτελέσματά της, όπως φαίνεται από το κείμενο του Αντώνη Κοντού όσον αφορά το ίδιο θέμα, την αποτροπή της εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών. (Σελ. 7). Επί πλέον στο πλαίσιο της αντίστασης δημοσιεύουμε δυο αντιδράσεις από όμορους δήμους σχετικά με την εγκατάσταση ανεμογεννητριών στα βουνά τους.

Δήμος Βορείων Τζουμέρκων
Ηχηρό ΟΧΙ από την τοπική κοινωνία, τους φορείς και την αρνητική γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων (Πράμαντα) για την κατασκευή Αιολικού Πάρκου στο Ξηροβούνι.

Τα βουνά μας ανήκουν στον πρωτογενή τομέα και πρέπει να τα χαιρόνται τα παιδιά μας, τα εγγόνια μας και οι επισκέπτες μας! (Από δημοσίευση στο διαδίκτυο του Αντιδημάρχου Βαγγέλη Γιωτόπουλου, Δήμου Βορείων Τζουμέρκων).

Ένα μεγάλο ΟΧΙ στις ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ με υπογραφές Προέδρων Τ.Κ.

Από όλους τους προέδρους των Τοπικών Κοινοτήτων του Ορεινού Όγκου Πύλης Τρικάλων με υπογραφές τους σε Επιστολή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας διατρανώνουν την αντίθεσή τους στην εγκατάσταση ανεμογεννητριών τον τόπο τους. Ξέροντας με ποιο τρόπο κινούνται οι ιδιωτικές εταιρείες, δικαιώματα που τους παραχωρεί ο περιβαλλοντικός νόμος εξυπηρετώντας τα συμφέροντά τους, λένε ΟΧΙ στην εγκατάσταση Αιολικού Πάρκου στον τόπο τους. Τονίζουν ότι ο τόπος είναι επιβαρυνμένος από το φράγμα της Μεσοχωράς, το οποίο είναι ήδη έτοιμο, αλλά όχι σε λειτουργία και όποια αλλοίωση στο περιβάλλον έχει ήδη συντελεσθεί, το Υδροηλεκτρικό Βαθυρρεύματος και στα όρια του Δήμου Πύλης το Υδροηλεκτρικό Θεοδωριάδων – Νεραΐδας. Αν γίνουν και τα Αιολικά Πάρκα, θα προκύψουν 4 παρεμβάσεις στο περιβάλλον τους σε ακτίνα μόλις 5 χιλιομέτρων. Σε ένα περιβάλλον σ' αυτή την άγονη περιοχή που στηρίζεται μόνο στην κτηνοτροφία, τις δασικές εργασίες και στη δημιουργία υποδομών αγροτουρισμού πιστεύουν ότι μία τέτοια παρέμβαση θα τελειώσει την περιοχή με απεριορίστες συνέπειες τις οποίες αναφέρουν αναλυτικά. (Και εμείς τις έχουμε αναφέρει αναλυτικά σε άλλα φύλλα τις εφημερίδας μας, όταν αναφερόμαστε σε εγκατάσταση ΑΠΕ σε βουνά, δασικές εκτάσεις και γενικά προστατευόμενες περιοχές που η οικονομία τους και η ποιότητα ζωής τους εξαρτάται απ' αυτό το περιβάλλον).

ΛΟΥΚΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

του. Λέγοντας **πολεμική** εννοούμε τις αποφάσεις της επίσημης πολιτείας που με νόμους της υποστηρίζοντας τη χρήση των ΑΠΕ, όταν γίνεται με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος από ρυπογόνες ουσίες, καταλήγει να προασπίζεται συμφέροντα μεγάλων εταιριών και ιδιωτών για χάρη του κέρδους. Επί πλέον σε μόνιμη βάση ερχόμαστε αντιμέτωποι με την εγκατάσταση ΑΠΕ, ανεμογεννητριών, φωτοβολταϊκών ανεξέλεγκτα, χωρίς μέριμνα για το περιβάλλον και τους κατοίκους του.

Και έρχεται σε συνέχεια του περιβαλλοντοκτόνου νόμου του 2020 νομοσχέδιο με μόνο 6 μέρες διαβούλευση και 97 διατάξεις που μόνο στόχο έχουν την κατάργηση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων και την απουσία περιβαλλοντικών ελέγχων στις Προστατευόμενες Περιοχές του δικτύου Natura 2000. Επιτρέπονται ακόμα και σε ζώνες απολύτου προστασίας εγκαταστάσεις ύδρευσης, αποθήκευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεπικοινωνιών, οδοί κίνησης οχημάτων, ελεύθερη βόσκηση, ερασιτεχνική αλιεία, ενώ στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης και Διατήρησης Οικοτόπων θα επιτρέπονται εξορυκτικές δραστηριότητες, καθώς και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων!

Και το πλέον τραγικό: οι περιβαλλοντικοί έλεγχοι θα εκπονούνται από ιδιώτες και θα πληρώνονται από τους ιδιώτες υποψηφίους επενδυτές. Και όλα αυτά μετά την Παγκόσμια ημέρα Περιβάλλοντος με τις γνωστές διακηρύξεις για την προστασία του.

Και με την **αντίσταση** εννοούμε τις αντιδράσεις των πολιτών απέναντι στην ανεξέλεγκτη εγκατάσταση ΑΠΕ με τη δέουσα επιχειρηματολο-

ΣΤΗΝ ΑΙΛΗ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ 6

ΓΑΛΑΤΣΙ

ΤΗΛ.: 210 2921249

Χειρουργός Οδοντίατρος D.D.S
M.Sc Εμπειρομαρτολογίας
Εμφυτεύματα / Αισθητική Οδοντοπαιδεία

Ελένη Ν. Κολιούλη
D.D.S. - M.Sc

Βελβενδού 12, Πλατείο Κυμέλης, 113 63 Αθήνα
Τηλ.: 210 88 22 688 Κιν.: 694 80 51 391
email: ekoliouli@yahoo.gr

web: www.smilecenter.gr

ΕΣΩΡΟΥΧΑ

ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ "ΕΡΜΙΝΑ"

Αμαλία & Ερμιόνη

Γεωργούλα

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ 3 - ΑΡΤΑ

ΤΗΛ.: 26810 70857

Η φροντίδα για την προστασία του περιβάλλοντος ανήκει σε όλους!

ΟΧΙ φωτοβολταϊκά στη λίμνη Πουρναρίου

Απορρίπτεται η εγκατάσταση και λειτουργία του πλωτού φωτοβολταϊκού πάρκου στη λίμνη Πουρναρίου.

Το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επιβεβαίωσε τη βασιμότητα των αντιρρήσεων σχετικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση πλωτού Φ/Β σταθμού απαντώντας στην κοινοβουλευτική αναφορά που είχε καταθέσει η βουλευτής και γραμματέας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ Όλγα Γεροβασίλη.

Στο πλαίσιο της απάντησης κοινοποιήθηκε έγγραφο της Γενικής Δ/σης Περιβαλλοντικής Πολιτικής/ΥΠΕΝ, με το οποίο το υπουργείο ενημέρωσε την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση «ότι η εγκατάσταση και λειτουργία πλωτού Φ/Β σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην τεχνητή λίμνη Πουρναρίου δεν υπάγεται στα επιτρεπόμενα έργα της ΥΑ 37674/2016 (όπως έχει τροποποιηθεί) και επομένως δεν είναι δυνατή η περιβαλλοντική αδειοδότησή του.»

Η ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΠΟΥΡΝΑΡΙΟΥ ΣΩΘΗΚΕ...!

Γράφει ο Αντώνης Κοντός*

Δεν θα την κάνουν “ΛΑΜΠΟΓΥΑΛΟ”! Δεν θα σκεπαστούν τα χίλια εκατόν σαράντα τέσσερα (1.144) στρέματα της επιφάνειάς της με τα πλωτά φωτοβολταϊκά πάνελ...!

Το υπουργείο Περιβάλλοντος απέρριψε την περιβαλλοντική μελέτη για το Φ/Β πάρκο στη λίμνη του Πουρναρίου, διότι δεν υπάγεται στα επιτρεπόμενα έργα της ΥΑ 37674/2016 (όπως έχει τροποποιηθεί) και επομένως δεν είναι δυνατή η περιβαλλοντική αδειοδότησή του. Μεγάλη δικαίωση στον δίκαιο αγώνα μας...!

Χαμένος αγώνας είναι μόνον αυτός που δεν τον προσπαθούμε και δεν τον κάνουμε...!

Συμφωνώ με τις Α.Π.Ε. (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) αλλά έλεος, με κάποιο σχεδιασμό και με κάποιο προγραμματισμό, όχι ανεξέλεγκτα να γεμίσει όλη η λίμνη με Φ/Β πάνελ και να περάσουμε από την "ερήμωση του λιγνίτη στην ερήμωση του γυαλιού".

Γιατί θα πρέπει ο νομός Άρτας να γίνει ο Μέγας Παραγωγός των ΑΠΕ; Το ποσοστό που μας αναλογεί το έχουμε δώσει με τα δυο μεγάλα φράγματα, Πουρνάρι Ι και ΙΙ.

Δεν μπορεί να θεωρείται ΑΠΕ μία κατασκευή που θα καλύπτει 1.144 στρέμματα από την επιφάνεια της λίμνης, όπου η συνεχής σκίαση θα προξενήσει ποιοτικές και οικολογικές μεταβολές στην ποιότητα του νερού, η δε αντανάκλαση του ήλιου τους καλοκαιρινούς μήνες θα επηρεάζει το μικροκλίμα της περιοχής.

Το φυσικό περιβάλλον, οι λίμνες, τα ποτάμια, είναι κοινό αγαθό για όλους μας και όχι μόνον για κάποιες εταιρείες που ανεξέλεγκτα, χωρίς να ερωτάται η τοπική κοινωνία, χωρίς κανένα σχεδιασμό, στο όνομα των δήθεν ΑΠΕ, να θέλουν να καταστρέψουν ξανά την περιοχή μας!

Η περιοχή μας έχει καταστραφεί με τα δυο φράγματα, δίνοντας χιλιάδες MW χωρίς να πάρει τίποτε, ούτε καν 1% έκπτωση στο ηλεκτρικό ρεύμα! Ας γίνει τουλάχιστον τώρα η μικρή ανάπτυξη που επιχειρείται στην περιοχή μας με την αξιοποίηση της λίμνης, με σεβασμό στο περιβάλλον, με τον εναλλακτικό τουρισμό!

Εμπρός, λοιπόν, να γίνει άμεσα ο δρόμος περιφερειακά της λίμνης που είχαν υποσχεθεί και που ποτέ δεν έγινε!

* Ο Αντώνης Κοντός είναι: Παιδιάτρος, Πρόεδρος Συλλόγου Κεντρικών Τζουμέρκων, Έφορος Δημοσίων Σχέσεων της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος.

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΧΡ. ΧΑΣΙΑΚΟΥ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΡΑΔΟΒΙΖΙΝΩΝ

Παρέμβαση του Χρήστου Χασιάκου Δημάρχου Κεντρικών Τζουμέρκων στην ημερίδα της Ομοσπονδίας Ραδοβιζινών Άρτας με θέμα: «Η εγκατάλειψη των ορεινών χωριών. Τα μεγάλα και Διαχρονικά Προβλήματα των Ραδοβιζίων Άρτας»

Κύριε Πρόεδρε,

Ευχαριστώ για την πρόσκληση. Τα προβλήματα του Δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη και του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων είναι κοινά και τα θέματα που ανέπτυξαν οι προηγούμενοι ομιλητές αφορούν όλες τις ορεινές περιοχές.

Ο τίτλος του θέματος της ημερίδας «Η εγκατάλειψη των ορεινών χωριών» με προκαλεί να κάνω την ερώτηση: «Ποιος εγκατέλειψε τις ορεινές περιοχές; Τις εγκατέλειψαν οι κάτοικοι των περιοχών αυτών επειδή τους εγκατέλειψε η Πολιτεία; Ή εγκατέλειψαν οι κάτοικοι τις ορεινές περιοχές και κατόπιν τους εγκατέλειψε η Πολιτεία;».

Είναι ένας γρίφος παρόμοιος με τον γνωστό γρίφο «η κότα γέννησε το αυγό ή το αυγό την κότα».

Η λύση του γρίφου δεν θα προσφέρει σήμερα κάτι πέρα από την γνώση της λύσης.

Γεγονός είναι ότι η μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων των ορεινών περιοχών εγκατέλειψε τα χωριά τους για να βρει καλύτερους όρους διαβίωσης στα αστικά κέντρα.

Σήμερα, όλοι εμείς θέλουμε να δούμε να αρχίζει η επιστροφή. Το θέλουμε για συναισθηματικούς λόγους γιατί ζήσαμε στα χωριά μας όταν έσφυζαν από ζωή και θέλουμε να δούμε ξανά ζωντανά τα χωριά μας.

Κυρίως όμως το θέλουμε για εθνικούς λόγους να ζωντανέψουν ξανά οι ορεινές περιοχές. Στις περιοχές μας υπάρχει φυσικός πλούτος, όπως δάση, νερά, αγροκτήματα και βοσκότοποι. Και για να εκμεταλλευτούμε αυτούς τους πόρους, προϋπόθεση είναι να υπάρχουν κάτοικοι στις περιοχές μας.

Και η δεύτερη ερώτηση είναι: «Τι πρέπει να γίνει για να σταματήσει η αιμορραγία της εγκατάλειψης και για να αρχίσει η επιστροφή;».

Πρέπει η Κυβέρνηση να χαράξει Εθνική Στρατηγική για την ανάπτυξη των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.

Προηγουμένως, ο Δήμαρχος Γεωργίου Καραϊσκάκη Περικλής Μίγδος, είπε για τη συνάντηση που είχαμε οι Δήμαρχοι των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών με τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Ο Πρωθυπουργός μάς υποσχέθηκε πως στο τέλος του καλοκαιριού οι σύμβουλοί του θα του υποβάλλουν πρόταση για την στήριξη των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Επειδή το θέμα αυτό απασχολεί την Κυβέρνηση τα συμπεράσματα της σημερινής ημερίδας καλό είναι να τα στείλετε στο Μέγαρο Μαξίμου για να τα λάβουν υπ' όψιν.

Ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την στήριξη των ορεινών και μειονεκτικών Δήμων πρέπει να περιλαμβάνει και τα κάτωθι:

- Αν λειτουργεί μία Τράπεζα σε έναν Δήμο, δεν μπορεί να κλείσει με κριτήριο την σχέση «κόστος – όφελος».
- Αν λειτουργεί ένα Ταχυδρομείο σε έναν Δήμο, δεν μπορεί να κλείσει με κριτήριο την σχέση «κόστος – όφελος».
- Δημοτικά – Γυμνάσιο –Λύκειο, να λειτουργούν με ελάχιστο αριθμό μαθητών, πολύ μικρότερο από άλλες περιοχές.

- Τα Κέντρα Υγείας να είναι στελεχωμένα με επαρκές Ιατρικό και Νοσηλευτικό Προσωπικό.
- Να επιδοτείται το ΚΤΕΛ του Νομού για την εκτέλεση ενός δρομολογίου, τουλάχιστον, την ημέρα από και προς την πρωτεύουσα του Νομού.
- Να γίνουν προγράμματα από τα υπουργεία για να χρηματοδοτηθούν δράσεις που θα αφορούν μόνο ορεινούς και μειονεκτικούς Δήμους. Δίκτυα μονοπατιών, ορειβατικά καταφύγια, πίστες αναρρίχησης, είναι δράσεις που πρέπει να χρηματοδοτούνται κατά προτεραιότητα.
- Βελτίωση προσβάσεων προς κτηνοτροφικές και γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις (ομβροδεξαμενές, ποτίστρες, στέγαστρα, οικήματα κτηνοτρόφων).
- Διαχείριση Δασών.
- Επιδότηση μόνιμων κατοίκων για βελτίωση των κατοικιών που θέλουν να τις μισθώνουν (Airbnb).
- Καλή πρόσβαση στο INTERNET.

Ακούστηκαν από τους προηγούμενους ομιλητές και άλλες προτάσεις. Εσείς θα τις αξιολογήσετε και τα συμπεράσματά σας θα βοηθήσουν την Κυβέρνηση να ενημερωθεί σωστά για τα προβλήματα των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και να πάρει τις σωστές αποφάσεις.

Αν αλλάξει η οικονομική ζωή στην περιοχή μας και δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, αυτές θα καλυφθούν από αυτούς που δεν έφυγαν ακόμη, και αν είναι αρκετές θα καλυφθούν και από αυτούς που θελήσουν να επιστρέψουν.

Σας ευχαριστώ και πάλι για την πρόσκληση.

ΘΥΜΗΣΕΣ ΑΠ' ΤΟ ΤΖΟΥΜΕΡΚΟ - ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

Της μάνας μου Αννίκας Γκαναβία και της γιαγιάς μου Σοφίας Κοτσαρίδα

Σύμφωνα με τα λεγόμενα της μητέρας μου τα πρώτα χρόνια της ζωής της, από το 1900 έως το 1922, τα πέρασε μαζί με την οικογένειά της στο χωριό Βουργαρέλι. Τα σημερινά μέσα ήταν ανύπαρκτα τότε και μόνο για να φτάσεις στο χωριό απ' την Άρτα με άλογο ήθελες 12 – 16 ολόκληρες ώρες και μάλιστα να γίνει διανυκτέρευση στο Χάνι Κοντοδήμα για ξεκούραση ανθρώπων και ζώων.

Με πολλές δυσκολίες αλλά και με μεγάλο ζήλο για πρόοδο κυλούσε η καθημερινή ζωή. Η γιαγιά μου Σοφία, όταν το 1900 πήγε νύφη στο χωριό, παίρνοντας τον γιατρό Ιωάννη Κοτσαρίδα, έφερε εκτός από τα ωραιότατα προικιά της και την πρώτη ραπτομηχανή Σίγγερ.

Αμέσως δίδαξε την τέχνη της ραπτικής σε όλες τις ανεψιές, ξαδέρφες αλλά και στην κόρη της αργότερα με όλα τα καλά επακόλουθα αυτής της τέχνης.

(Και συνεχίζει με άλλα περιστατικά της καθημερινής ζωής στο Βουργαρέλι μέσα από την οικογένεια του γιατρού).

Το χωριό είχε θαυμάσιο ορεινό κλίμα, οξυγόνο άφθονο και πολλά νερά. Οι γιατροί της εποχής με τα τότε δεδομένα δεν είχαν άλλη εκλογή για τη φυματίωση, παρά καλή τροφή, ανάπαυση και το οξυγόνο, τον καθαρό αέρα του Βουργαρελίου. Έτσι λοιπόν πολλοί άρρωστοι ανέβαιναν στο χωριό για να βρουν την υγεία τους. Όμως αυτό είχε ως συνέπεια πολλές οικογένειες να ξεκληριστούν από τη φοβερή αρρώστια.

Καίτοι ο παππούς ήταν γιατρός, ολόκληρη η οικογένεια του αδελφού του Νικόλα, άτομα 6, έφυγαν όλα σιγά – σιγά από τη φυματίωση. Μάλιστα πρώτος προσεβλήθη ο Νικόλαος και επειδή ήταν δικολάβος την εποχή του, επήγγε να τον δει ο προϊστάμενός του Ειρηνοδίκης.

Ξαπλωμένος ο άρρωστος αναστήθηκε μόλις μπήκε στο κασιδικό ο προϊστάμενός του Ειρηνοδίκης. Εκείνος μόλις τον είδε, του είπε: -Κακομοίρη μου Νικολέ, πώς κατάντησες από την αρρώστια! Εγώ αν ήμουν στη θέση σου θα αυτοκτονούσα.

Γυρίζει ο δόλιος άρρωστος και του απαντά: - Κι εγώ στη δική σου θέση το ίδιο θάκανα!

Καλή η ειλικρίνεια αλλά μερικές φορές χρειάζονται τα λεγόμενα κατά συνθήκη ψεύδη. Είναι πάρα πολλά και θέλουν πάρα πολλές σελίδες να ανέκδοτα της τότε καθημερινής ζωής που κυλούσε με αφέλεια και καρτερία.

Ένα από αυτά είναι αυτό που έγινε το 1922, όταν πλέον με τη Μικρασιατική καταστροφή, ο παππούς μου ως γιατρός των προσφύγων, πήρε την ψείρα και έπαθε εξανθηματικό τύφο και πέθανε στις 22 Δεκεμβρίου 1922, αφήνοντας τη γιαγιά μου χήρα με 4 ανήλικα παιδιά. Το καλοκαίρι του 1923 η γιαγιά μου παρά το βαρύτατο πένθος της απεφάσισε να πάρει τα παιδιά και να πάει στο Βουργαρέλι, όπως

Το Βουργαρέλι το 1960.

έκανε κάθε χρόνο για την υγεία όλων.

Έρχεται λοιπόν μια μακρινή ξαδέρφη της, η Κατίνα από τον Καρβα-sαρά και της λέει: - Τι βλέπω αυτού Σοφία, ετοιμάζεσαι για το χωριό; Με τι φτερά θα πας στο χωριό, Σοφία μου;

Της απαντά τότε η γιαγιά μου ετοιμόλογα: - Άκου να δεις Κατίνα μου, δεν πάει ο κόσμος στο χωριό με φτερά αλλά με λεφτά!

Αυτά και άλλα πολλά αληθινά, άλλα τραγικά και άλλα ωραία συν-βαιναν τότε και μας συντροφεύουν τώρα στις αναμνήσεις μας.

(Άρθρο της Ειρήνης Ριγανέλα στην «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»).

Το όνομα «Βουργαρέλι»

Έχουν γραφεί κατά καιρούς πολλά, κι ακόμα θα γράφονται, σχετικά με την προέλευση του ονόματος «Βουργαρέλι». Επειδή τα γνωρίζω σχεδόν όλα, με τον ειλικρινή σεβασμό μου προς αυτούς που έγραψαν κάτι, αλλά και προς αυτούς που θα ασχοληθούν στο μέλλον, θέλω να καταθέσω κι εγώ την ερμηνεία, όπως ακριβώς τη θυμάμαι, του αιμνήστου Βουργαρελιώτη καθηγητή φιλόλογου, Γρηγόρη Χρ. Νάκου. Έλεγε:

-Είναι λέξη, μάλλον, ηχοποιητή, απ' το βουρ – βουρ των νερών, και το γαρ απ' το γάργαρο των νερών. Όσο για την κατάληξη –έλι, δύσκολο να πει κανείς κάτι.

Όπως επίσης ο ίδιος υποστήριξε, το “Βουλ...”, ειδικά το “λί”, είναι παντελώς άσχετο.

Αυτά έλεγε ο γνωστός στους παλιούς μπάρμπα – Γρηγόρης, άριστος φιλόλογος. (Χρονική περίοδος 1968).

Αλέξης Στύλιος
Συνταξιούχος εκπαιδευτικός

ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο
και στο Συμβούλιο της Επικρατείας
LL.M. George Washington University

Λεωφ. Ειρήνης 21, Πόλη, 15121, Αθήνα
Τηλ.Β. +30 2114011100 – Κιν. + 30 6932333094
Email: lamprakislaw@gmail.com – info@lamprakislaw.eu
Web Site: www.lamprakislaw.eu

B&B DOORS ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ ΓΚΑΡΑΖΟΠΟΡΤΕΣ

Γκαράζοπορτες οπιστές
Γκαράζοπορτες μονοκάμμιες
Μοτέρ συρόμενης καγκελόπορτας
Μοτέρ ανοιγόμενης καγκελόπορτας
Ρολά, Μοτέρ υποδαπέδια
Μπάρες οδόφραξης, Αυτοματισμοί

ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ Β. - ΦΑΚΙΝΟΣ Β. Ο.Ε.
Υπαπαντής & Μυτιλήνης, Αρτέμιδα Αττικής, Τ.Κ. 190 16
Τηλ.6972082923, E-mail: info@bandbdoors.gr

Ενοικαζόμενα Δωμάτια | Καφές | Γλυκό | Φαγητό

Παραδοσιακές γεύσεις

ελατοφίλητο
Φώτη Έλλη

Άνω Αθαμάνια Άρτας | τηλ.: 26650 24555 | κιν.: 6934039121
Η αθήουσα διατίθεται για κάθε είδους κοινωνικές εκδηλώσεις

Το βιβλίο είναι ο καλύτερος σύντροφος και στις διακοπές μας!

Βιβλίων Παρουσιάσεις

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΛΟΥΚΙΑ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Αυτό το χρονικό διάστημα παρακολούθησα τρεις παρουσιάσεις αξιόλογων μυθιστορημάτων, από τρεις αξιόλογους Ηπειρώτες συγγραφείς: «CLUB 23.4» του Ντίνου Γιώτη, «Γάμος στις φλόγες» του Δημήτρη Βλαχοπάνου και «Το μυστικό της καπετάνισσας» του Θοδωρή Δεύτου. Θα τα παρουσιάσω με αυτή τη σειρά όπως χρονολογικά τις παρακολούθησα.

Ντίνος Γιώτης:
«CLUB 23.4»

Τη Δευτέρα 16 Μαΐου 2022 από τις εκδόσεις Βακχικών έγινε στον Κήπο του Αρχαιολογικού Μουσείου η παρουσίαση του νέου μυθιστορήματος του Ντίνου Γιώτη «CLUB 23.4». Για το βιβλίο συζήτησαν οι: Παύλος Μεθενίτης, δημοσιογράφος, συγγραφέας, ο οποίος μίλησε για τον τρόπο γραφής του Ντίνου Γιώτη και ο Μιχάλης Σπέγγος, συγγραφέας, ο οποίος με την ιδιότητα του πυρηνικού φυσικού έδωσε τις κατάλληλες εξηγήσεις για τον τίτλο, εστιάζοντας ειδικά στον αριθμό 23.4, δίνοντας τις απαραίτητες πληροφορίες από την άποψη της φυσικής επιστήμης, για να μπορέσουμε να συνδυάσουμε τον τίτλο με το περιεχόμενο του μυθιστορήματος. Στο τέλος μίλησε ο ίδιος ο συγγραφέας και απαντήθηκαν ερωτήσεις από το κοινό.

Ας ξεκινήσουμε από τον τίτλο. Παραξενεύει η αγγλική λέξη και στη συνέχεια ο αριθμός 23.4. Η λέξη club σημαίνει λέσχη, ομάδα, κέντρο διασκέδασης. Πρόκειται για μια παρέα φίλων, όπως θα δούμε στη συνέχεια. **Τώρα ο αριθμός 23.4.** Η Γη περιστρέφεται γύρω από τον άξονά της περίπου 365,26 φορές, δημιουργώντας 365,26 ηλιακές ημέρες ή ένα αστρικό έτος. Ο άξονας περιστροφής της Γης έχει κλίση 23.4ο με τον κάθετο στο επίπεδο τροχιάς της άξονα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται εποχικές διαφορές στην επιφάνεια της Γης με περίοδο ενός τροπικού έτους(365,24 ηλιακές ημέρες). Η κλίση αυτή βοηθάει

στην απαιτούμενη ισορροπία όσον αφορά και τη θέση της Γης σε σχέση με τον Ήλιο. Τα όσα δώσαμε για τον τίτλο θα συσχετιστούν με όσα θα αναφερθούν παρακάτω για το περιεχόμενο του μυθιστορήματος.

Ο συγγραφέας Ντίνος Γιώτης δίνει πληροφορίες για το βιβλίο του σε συνέντευξή του:

«Αρχικά μία μικρή εισαγωγή, που οριοθετεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο εξελίσσεται η ιστορία του CLUB 23.4.Από παιδί με απασχολούσε αυτό που θα ονόμαζα παράλογο της ύπαρξης. Και εννοώ το ότι υπάρχουμε ως τελευταίος κρίκος μιας μακράς εξελικτικής αλυσίδας, συμμετέχοντας στο θαύμα της ζωής πάνω σε αυτόν τον υδάτινο βράχο που γυρίζει λοξά γύρω από ένα κοινό άστρο μέσα στην απέραντη μοναξιά του σύμπαντος. Και ότι είμαστε τα μοναδικά όντα που έχουμε επίγνωση του θανάτου μας. Γι' αυτό και μας πιάνει ανατριχίλα, όταν σκεφτόμαστε το αναπόφευκτο τέλος μας. Και τότε για να αντεπεξέλθουμε στη θνητότητά μας, που αλλιώς θα μας ήταν αβάσταχτη, καταφεύγουμε στον έρωτα, στις τέχνες και γενικά στη δημιουργία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν μεγαλώνουν, ερωτεύονται, σκορπίζονται οι ήρωες του βιβλίου μου. Ο Σένον, η Αταλάντη, ο Κλεάνθης, ο Σωτήρης, ο Κωνσταντίνος και η Ρεβέκκα. Φοιτητές και κολλητοί φίλοι, εκεί στις αρχές του '80 στην Αθήνα, γεμάτοι ζωντάνια και όνειρα ετοιμάζονται να διασχίσουν το μονοπάτι της ζωής τους».

Σε ερώτηση τι ήταν αυτό που τον ώθησε να επινοήσει μια ιστορία όπου ένας ανεκπλήρωτος έρωτας καθορίζει τη ζωή και την ψυχολογία του κεντρικού ήρωα, απάντησε:

«Δεν ήταν ένα συγκεκριμένο γεγονός, αλλά σκέψεις που έχουν να κάνουν με το τώρα και το μετά, το επί τάδε και το επέκεινα, την αρχή και το τέλος του κόσμου, την ύπαρξη και την ανυπαρξία, τον έρωτα και τον θάνατο. Αν μπορούσα να τα συνοψίσω όλα αυτά σε μια πρόταση θα έλεγα: η ευτυχής συγκυρία της ύπαρξης. Ο έρωτας του Σένον για την Αταλάντη δεν είναι ανεκπλήρωτος αλλά ανολοκληρώτος. Ο Σένον, αν και γεύτηκε κάθε γωνιά του κορμιού της Αταλάντης, εξακολουθεί να μετεωρίζεται γύρω της, χωρίς να μπορεί να την έχει ολοκληρωτικά. Η Αταλάντη είναι τόσο όμορφη που αϊγείται αν την πλησιάσει, τόσο απρόσιτη που χρειάζεται να την κυνηγήσει για να τη φτάσει. Είναι το ίδιο ανυπότακτη με τη μυθική Αταλάντη, κυνηγός και δρομέας μαζί, έξω και πέρα από κοινωνικές συμβάσεις και ηθικούς καταναγκασμούς».

«Η εποχή της νεότητας είναι το ίδιο μοναδική για κάθε άνθρωπο, επειδή είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την ψευδαίσθηση της αθανασίας. Και αλίμονο αν δεν ήταν. Αλίμονο αν ο

νέος που σφύζει από ορμονική ευφορία διαχειριζόταν τη ζωή που ανοίγεται γεμάτη υποσχέσεις μπροστά του, ως προετοιμασία θανάτου, κατά την πλατωνική εκδοχή, ή το σώμα του ως φυλακή της ψυχής κατά τη χριστιανική θεώρηση. Πόσο πιο φτωχός και πόσο πιο ερασιθάνατος θα ήταν ο κόσμος!». Αυτά κάποια από τα ερεθίσματα για την ανάγνωση του βιβλίου και στη συνέχεια μία μικρή γνωριμία με τον συγγραφέα μας, αν και σε αρκετούς είναι γνωστός. Σημειωτέον ότι τον Αύγουστο του 2013 παρουσιάσαμε το μυθιστόρημά του «Η Γαλλίδα δασκάλα» στο Αμφιθέατρο του Δημαρχείου στο Βουργαρέλι με μεγάλη επιτυχία. Συχνός επισκέπτης και στην Έκθεση Βιβλίου όπου παραθέτουμε τα έργα του.

Ποιος είναι ο συγγραφέας μας Ντίνος Γιώτης.

Γεννήθηκε το 1961 στην Άρτα και σπούδασε Γεωλογία και Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Δημοσιογράφησε σε αθηναϊκές εφημερίδες και κυρίως σε περιοδικά. Έχει γράψει τα μυθιστορήματα «Ε – mail» (εκδόσεις Πατάκη 2001), «Η αναγνώριση του Μάξιμου Ροδομάνου» (εκδόσεις Μεταίχμιο 2004), «Η Γαλλίδα δασκάλα» (εκδόσεις Μεταίχμιο 2013) και «Ο άγγελος που έχασε το δρόμο για τον παράδεισο» (εκδόσεις Ψυχογιός 2016). Ακόμα, το βιογραφικό βιβλίο για την ποδοσφαιρική ομάδα της Άρτας «Αναγέννηση. Μια ζωή» (2019), ενώ διηγήματά του έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά. Ασχολήθηκε με τον κινηματογράφο. Έχει γράψει επίσης το αρχικό σενάριο της ταινίας «Ελευθερία κατάδυση» (1995) και το σενάριο της ταινίας «Ε – mail» (2001) σε διασκευή του ομώνυμου μυθιστορήματός του. Για την τηλεόραση έχει γράψει το σενάριο «Ελευθέριος Βενιζέλος» της σειράς «Οι Μεγάλοι Έλληνες», ενώ για τον κινηματογράφο έχει σκηνοθετήσει το ντοκιμαντέρ «Μια ζωή» (επίσημη συμμετοχή στο 21ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, 1ο βραβείο καλύτερου ντοκιμαντέρ στο 12ο Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου Λονδίνου κ. ά.). Το CLUB 23.4 είναι το πέμπτο μυθιστόρημά του.

Δημήτρης Βλαχοπάνος:
«Γάμος στις φλόγες»

Στις 30 Μαΐου 2022 – σκόπιμα επιλέχτηκε η μέρα αυτή, γιατί τη νύχτα της 30ης προς την 31η Μαΐου 1941 ο Μανώλης Γλέζος με τον Απόστολο Σάντα κατέβασαν από τον ιστό της στον βράχο της Ακρόπολης τη γερμανική σημαία (σβάστικα) –πραγματοποιήθηκε στη βίλα Ζωγράφου η παρουσίαση του νέου μυθιστορήματος του Δημήτρη Βλαχοπάνου «Γάμος

στις φλόγες», που συνδιοργάνωσε η Δημοτική Παράταξη «Μαζί για την Πόλη μας», με τον «Όμιλο Ολοκαυτώματος Μελέτης Κορμμένου» και τις εκδόσεις 24 γράμματα. Ομιλητές υπήρξαν οι: Τίνα Καφατσάκη, πρώην Δήμαρχος Ζωγράφου και επικεφαλής της παράταξης «Μαζί για την Πόλη μας», ο Αριστομένης Συγγελάκης, Πανεπιστημιακός, Συγγραμμάτας του Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα (ΕΣ-ΔΟΓΕ), η Κατερίνα Μπαλκούρα, ιστορικός και συγγραφέας και φυσικά ο συγγραφέας Δημήτρης Βλαχοπάνος . Όλοι τους μίλησαν με μεγάλη αγάπη και προθυμία για το βιβλίο και την ιστορία του Ολοκαυτώματος του Κορμμένου. Επιλεγμένα κείμενα από το βιβλίο διάβασε με το δικό της αισθαντικό ύφος η ηθοποιός και Δημοτική Σύμβουλος Βάσω Στρακαντούνα, που με τον συγγραφέα επιμελήθηκαν την εκδήλωση.

Την εκδήλωση πλαισίωσε το μουσικό σύνολο «Λαλητάδες» το οποίο συνεισέφερε με τους ήχους του έναν πλουσιο και αυθεντικό λυρισμό στην αφήγηση και την περιγραφή του γάμου της Αλεξάνδρας, αποδίδοντας τραγούδια του γάμου της εποχής.

Συγκινητική ήταν η στιγμή όταν στην αίθουσα μπήκε η αδερφή της νύφης Μαρία Μάλλιου, 90 χρόνων, που επέζησε από τα φρικτά γεγονότα που εκτυλίχτηκαν εκείνη την ημέρα.

Επικεντρωμένη η εκδήλωση σ' αυτήν και στα καταγάλανα μάτια της που δεν έλεγαν να στεγνώσουν, γιατί ο γάμος της αδερφής ήτανε ματωμένος και στις φλόγες.

Κατάμεστη η αίθουσα της παρουσίασης από το πλήθος του κόσμου που ήρθε να παρακολουθήσει. Μεταξύ αυτών οι βουλευτές Όλγα Γεροβασίλη και Γιάννης Μπαλάφας, εκπρόσωποι της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας, Αντώνης Κοντός και Βασίλης Παπαϊωάννου, εκπρόσωποι Ηπειρωτικών Πολιτιστικών Συλλόγων ιδιαίτερα από τον νομό Άρτας, οι συγγραφείς και ποιητές, Νίκος Ρίγγας, Λαοκράτης Βάσσης, Μάνθος Σκαργιώτης, Θοδωρής Δεύτος, Γιάννης Τσώλης. Ο συγγραφέας Δημήτρης Βλαχοπάνος ευχαρίστησε όλους και τον καθένα από τους εκπροσώπους κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στους συντελεστές της εκδήλωσης. Να αναφερθεί εδώ και η συμβολή της Ευαγγελίας Στασινού, Γραμματέα του Αθαμανικού Κέντρου Τέχνης, που είχε την ωραία ιδέα και πρότεινε την εκδήλωση.

Την όλη εκδήλωση ο συγγραφέας τη θεώρησε ως μνημόσυνο με επικεφαλής την 90χρονη κυρά Μαρία, την αδερφή της νύφης, που βρήκε τη δύναμη να νικήσει κάθε εμπόδιο που όρθωνε μπροστά της η περασμένη ηλικία της και να βρεθεί στην εκδήλωση. Σ' αυτό το μνημόσυνο της αδελφής της, των γονέων της, Βα-

Αθανάσιος Σπ. Λαζαρίδης
Ουρολόγος - Χειρουργός
Ειδικευθείς στο Πανεπιστημιακό
Νοσοκομείο Ιωαννίνων
Επιστημονικός συνεργάτης
Πανεπιστημιακής Ουρολογικής
Κλινικής Ιωαννίνων
Νικ. Σκουφά 38 - Άρτα
Τηλ.: 2681400427, 6977509592

ΤΟ ΚΥΚΛΩΜΙΝΟ
ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ
ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ
ΔΩΡΑ
ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ
ΣΟΦΙΑ ΝΙΚΟΥ - ΤΖΟΥΜΑ
ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ - ΑΡΤΑ 47045
ΤΗΛ. 6978300808 - 2685022980

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
Στην τοποθεσία Καρυά
Βουργαρελίου
αγρόκτημα 3 στρεμμάτων
και 600 μέτρων.
Πληροφορίες
στο τηλ. 210 4611115

ΑΝΔΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ
Τροχός Κίνησης
Είδη Αποθήκευσης και Διακίνησης
Ρόδες Τροχοί Καρότσια
Μαραθωνομάχων 22 (Ακαδημ. Πλάτωνος), 104 41 Αθήνα
ΤΗΛ. 210 51.38.992 - fax: 210 51.39.497

**ΠΡΟΤΥΠΟΣ
ΓΑΛΑΚΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΑΡΤΑΣ**
Γ. ΜΠΑΦΑΣ Α.Ε.
**ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ
ΑΡΤΙΝΟ ΓΑΛΑ**
**ΓΡΑΒΙΕΡΑ-
ΚΕΦΑΛΟΓΡΑΒΙΕΡΑ
ΚΕΦΑΛΟΤΥΡΙ - ΦΕΤΑ
ΑΝΘΟΤΥΡΟ - ΜΥΖΗΘΡΑ**
ΑΝΕΖΑ ΑΡΤΑΣ
26810 41292, 41388
FAX6810 - 42173

σιλικής και Θεόδωρου και των 6 αδελφών της που χάθηκαν τότε μαζί με τη νύφη μέσα στις φλόγες και το αίμα. Ήταν 16 Αυγούστου 1943. 10 μόλις χρονών, αυτή μόνο σώθηκε μαζί με τον αδερφό της Αλέξανδρο 13 χρόνων. Οι άλλοι 9 της οικογένειας χάθηκαν δολοφονημένοι από τα ναζιστικά σίδερα. Ο γάμος της Αλεξάνδρας σφράγισε με την τραγικότητά του το ολοκαύτωμα του Κομμένου και έγινε η διαρκής καταγγελία της ναζιστικής κτηνωδίας.

Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου:

Ένας γάμος μέσα στη φωτιά και τη βία της κατοχής. Κάτω από τα απειλητικά βλέμματα του γερμανικού στρατού. Ένας γάμος στο ιστορικό χωριό Κομμένο της Άρτας τον Δεκαπενταύγουστο του 1943. Γερμανοί στρατιώτες, αντάρτες δεξιοί και αριστεροί σε διάταξη μάχης, εκκαθαριστική «επιχείρηση Ζάλμινγκερ» και σφαγές στην Ήπειρο τον Ιούλιο, εκκαθαριστική «επιχείρηση Αύγουστος» και διασπορά ειδήσεων φόβου και τρόμου στα χωριά και στις πόλεις, υπεύθυνοι που κρατούν στα χέρια τους τη μοίρα χιλιάδων ανθρώπων, άμαχοι στο έλεος των επιδρομών, ο Άρης και ο Ζέρβας στα πρόθυρα του εμφυλίου...

Ο πατέρας της νύφης Θεόδωρος Μάλλιος. Αυτός πρέπει να πάρει τη μεγάλη απόφαση.

Ο Αλέξανδρος ο μικρός αδερφός. Αυτός πενθεί αφόρητα και όσο κανείς άλλος τον αποχωρισμό που θα φέρει ο γάμος. Η μάνα Βασιλική Μάλλιου. Ο μεγάλος αδερφός Σπύρος. Η δωδεκαμελής οικογένεια. Μια μεγάλη κορνίζα που ετοιμάζεται για την ευλογημένη ώρα. Και η νύφη. Η Αλεξάνδρα. Που ακολουθεί τη μοίρα της. Τη μοίρα που φτιάχνουν οι άλλοι. Ένας πραγματικός γάμος στο Κομμένο τον Αύγουστο του 1943. Ο γάμος της Αλεξάνδρας.

Για το μυθιστόρημα δημοσιεύματα:

Δημήτρη Βλαχοπάνου «Γάμος στις φλόγες», πρόκειται για την τραγική ιστορία του γάμου της Αλεξάνδρας τη μέρα που οι Γερμανοί έκαψαν το χωριό Κομμένο και δολοφόνησαν 317 αθώους, άοπλους, ανυπεράσπιστους και ανυποψίαστους κατοίκους του.

Χαράματα Δευτέρας 16 Αυγούστου 1943. Την ώρα που τελειώνει ο γάμος και σταματούν να παίζουν τα όργανα, αρχίζουν να ηχούν και να θερίζουν τα όπλα των στρατιωτών της 1ης γερμανικής μεραρχίας Εντελβάις. Ο 12ος λόχος της Βέρμαχτ εν δράσει. Η εκκαθαριστική επιχείρηση «Αύγουστος» ισοπεδώνει το χωριό και το παραδίδει στις φλόγες, 97 παιδιά έως 15 χρόνων διαπέρασαν οι σφαίρες ή έκαψαν οι φλόγες ζωντανά. Και ανάμεσά τους 36 βρέφη και νήπια έως 5 χρόνων. Μέσα σε λίγες ώρες ο πρωινός περίπατος του ναζιστικού λόχου εξαφάνισε το μισό πληθυσμό και βύθισε στο αβάσταχτο πένθος τον άλλο μισό. Τα πιο τραγικά θύματα οι γυναίκες και τα παιδιά.

Ο Δημήτρης Βλαχοπάνος, γεννημένος και μεγαλωμένος στο Κομμένο, με συγγενικά του πρόσωπα μεταξύ των θυμάτων της σφαγής, καταγράφει και διασώζει την κτηνωδέστερη σελίδα που καταγράφηκε ποτέ στην ιστορία των σφαγών και των Ολοκαυτωμάτων: τον γάμο της Αλεξάνδρας, στη μικρή πλατεία της χαράς που τυλίχτηκε στις φλόγες και πλημμύρισε στο αίμα.

Η νύφη Αλεξάνδρα και ο γαμπρός Θεοχάρης δεν προλαβαίνουν να χαρούν την πρώτη νύχτα του γάμου τους. Και οι γονείς της νύφης μαζί με τα 7 από τα 9 παιδιά τους δεν προλαβαίνουν να αγκαλιάσουν και να φιλήσουν τη νύφη, που σε λίγο θα έφευγε από το πατρικό της για να ζήσει την υπόλοιπη ζωή της στο σπίτι του άντρα της. Μέσα σε λίγα μόλις λεπτά τελείωσαν όλα. Το γερμανικό πολυβόλο έγραψε τον τραγικό επίλογο του γάμου. Κανείς άλλος μαρτυρικός τόπος στον κόσμο δεν γνώρισε την απερίγραπτη φρίκη που γνώρισε το Κομμένο. Η νύφη Αλεξάνδρα είναι η κραυγή του ανθρώπινου πόνου που ακούγεται σπαρρακτικά την έσχατη εκείνη στιγμή της ανατροπής που κουβάλησαν τα όπλα των Γερμανών στρατιωτών.

Ο «Γάμος στις φλόγες» του Δημήτρη Βλαχοπάνου είναι η διαρκής καταγγελία της πολεμικής ναζιστικής κτηνωδίας και η ασίγηστη πάλη για την ειρήνη και την αλληλεγγύη των λαών και των ανθρώπων. Είναι η απαίτηση να πληρώσει η Γερμανία τις οφειλές της προς την Ελλάδα για τις απερίγραπτες καταστροφές που τις προξένησε. Είναι η σταθερή και αμετακίνητη φωνή όλων των μαρτυρικών τόπων για ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ και ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ.

Και ο Δημήτρης Βλαχοπάνος προσθέτει:

Η εκδήλωση ήταν τιμή και δικαίωση για τους εξεγερμένους πολίτες που δαπανούν πολύτιμο μέρος του εαυτού τους δίνοντας πολλαπλές καθημερινές μάχες για τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και την καταγγελία των εγκλημάτων πολέμου που διέπραξε το Γ΄ Ράιχ στην Ελλάδα και στον κόσμο εναντίον ανυπεράσπιστων και ανυποψίαστων πολιτών. Το μήνυμα του ανυποχώρητου αγώνα για ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ και ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ γίνεται όλο πιο ευανάγνωστο. Το αίτημα διεκδίκησης των γερμανικών οφειλών γίνεται όλο και πιο ζωντανό.

Ποιος είναι ο Δημήτρης Βλαχοπάνος.

Γεννήθηκε στο μαρτυρικό Κομμένο Άρτας, όπου πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και υπηρέτησε στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στελέχωσε το συνδικαλιστικό κίνημα από θέσεις ευθύνης και ανέπτυξε δράσεις σε θέματα πολιτιστικής και πνευματικής ζωής. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος πολιτιστικών και επιστημονικών φορέων και είναι πρόεδρος του Ομίλου Μελέτης Ολοκαυτώματος Κομμένου (ΟΜΟΚ). Κείμενά του παρουσιάστηκαν σε συνέδρια, συμπόσια και ημερίδες και συμπεριλήφθηκαν σε συλλογικές εκδόσεις και ανθολογίες. Συμμετείχε στην παραγωγή ταινιών που προβλήθηκαν από τα κεντρικά κανάλια και επιμελήθηκε έντυπα της Νομαρχίας Άρτας με θέματα πολιτισμού και παράδοσης. Δημοσιεύει άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς και στον ηλεκτρονικό τύπο. Έχει γράψει ποίηση, διηγήματα, αλλά πιο γνωστός είναι από τα μυθιστορήματα και τα χρονικά.

Μυθιστορήματα

«ΚΟΜΜΕΝΟ ΠΟΤΑΜΙ», Εκδόσεις Πέτρα, Αθήνα 2005

«Λίγο πριν τα σύννεφα», Εμπειρία Εκδοτική, Αθήνα 2011

«Αγαπημένη μου αδελφή Άλεξ...», Εκδόσεις Πέτρα, Αθήνα 2013, β΄ έκδοση 2015

«Ισαάκ Μιζάν, Αριθμός βραχίονα 182641», Άπειρος Χώρα, Αθήνα Νοέμβριος 2016, β΄ έκδοση Μάιος 2018

«Κώστας Αναστασίου – της Μουσικίτισσας των πυρών και των κυμάτων», Άπειρος Χώρα, Αθήνα Ιούνιος 2019

«Νομική και δένδρα εν δράσει», 24 γράμματα/ Γιώργος Δαμιανός, Αθήνα, Φεβρουάριος 2021

Χρονικά

«Αι Κομμένα της άσβεστης μνήμης», Εντύψεις, Άρτα 2007, δ΄ έκδοση Νοέμβριος 2021

«Πάμε μια βόλτα στο θηλέων», Άπειρος Χώρα, Αθήνα, Οκτώβριος 2018

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ Θ. ΔΕΥΤΟΥ ΣΕΛ. 10

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ/ΜΕΖΟΝΕΤΑ ΣΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ

178 τ.μ. (4 ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ, ΣΑΛΟΝΙ, ΚΟΥΖΙΝΑ, ΜΠΑΝΙΟ & W.C., ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΘΕΡΜΑΝΣΗ) ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΗ ΜΕ ΚΗΠΟ.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: ΝΙΚΟΣ ΜΑΝΟΥΣΗΣ
ΤΗΛ. 697 991 2980

ΚΑΣΣΙΑΝΗ Ε. ΣΟΦΗ Συμβολαιογράφος

ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ 3 - 5
471 32 ΑΡΤΑ

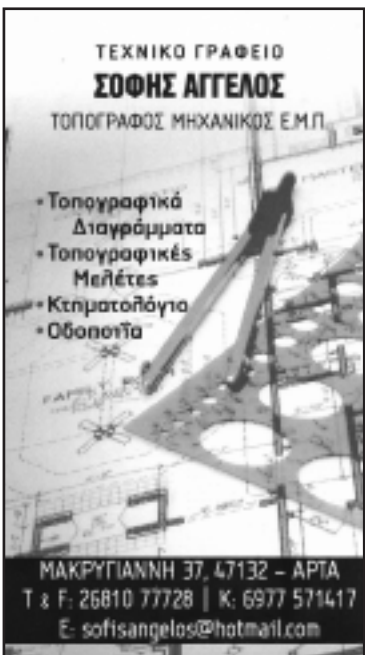
ΤΗΛ./ΦΑΧ:
26810 77435
ΚΙΝ.: 6974 900 112

e-mail:
sofikassiani@
hotmail.com

Τα γραφεία μας που βρίσκονται στο κέντρο της Άρτας αναλαμβάνουν τη σύνταξη κάθε είδους τοπογραφικών διαγραμμάτων και συμβολαιογραφικών πράξεων. Με την πολυετή πείρα μας στον επαγγελματικό μας τομέα αναλαμβάνουμε, προκειμένου να ολοκληρωθεί η τρέχουσα διαδικασία των δηλώσεων στο Εθνικό Κτηματολόγιο, την ορθή αποτύπωση, έλεγχο τίτλων ή σύνταξη ένορκων βεβαιώσεων και τη συμπλήρωση των αιτήσεων για τη δήλωση της κάθε ιδιοκτησίας. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΟΦΗΣ
ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.
ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 37, 47132 ΑΡΤΑ

ΤΗΛ & FAX: 2681077728, ΚΙΝ: 6977571417
www.topografossofisarta.4ty.gr

ΑΤ) ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ.ΤΑΣΙΟΣ Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός Α.Π.Θ.

Κατασκευή Ιδιωτικών & Δημοσίων Έργων
Έκδοση Οικοδομικών Αδειών
Τοπογραφικές Εργασίες σε Ε.Γ.Σ.Α 87
Νομιμοποίηση - Τακτοποίηση Αυθαιρέτων

Β. Κων/νου 24, 47 100 Άρτα
Τηλ. & Fax: 26810 72620 - Κιν.: 6972717200

Παναγιώτης Στόγιος Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Λυδίας 20-22 Βύρωνας τηλ./fax. 210 7652692
e-mail: panstogios@yahoo.gr 6945 689231
www.logistikaforotexnika.gr

- Λογότυπο
- Εταιρική ταυτότητα
- Διαφημιστικό έντυπο
- Καταχώριση
- Web banner
- Αξιολογία
- Stand
- Κατάλογος
- Συσκευασία
- Ημερησίολογιο
- Πρόσκληση

Γεώργιος Στ. Κούρτης Μ.Δ Αλλεργιολόγος ενηλίκων - παιδών

ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ ΕΛΛΑΣ

Παναγοπούλου & Γρίβα 34 - Αγρίνιο
g.kourtis.allerg@hotmail.com

2641 048017
6973 997753

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

Περίπου ενός στρέμματος στο κέντρο του χωριού ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
ΤΗΛ.: 6970928142
6937170216
(Σπυριδούλα Βασιλειάδη)

Θοδωρής Δεύτες: «Ασπασία, το μυστικό της Καπετάνισσας»

Την Τετάρτη 8 Ιουνίου 2022 στο βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ στη Σταδίου, Αθήνα, πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση του νέου μυθιστορήματος του Θοδωρή Δεύτες «**Ασπασία, το μυστικό της Καπετάνισσας**». Υπήρξε συνδιοργάνωση του ΙΑΝΟΥ με τις Εκδόσεις Χάρτινη Πόλη.

Για το βιβλίο μίλησαν οι: **Γιάννης Μπάρκης**,

Πρόεδρος Δερματολογικής – Αφροδισιολογικής Εταιρείας, **Μιχάλης Σπένγγος**, συγγραφέας, **Εύα Νάτση**, Blogger “BIBLIO ΤΗΣ ΠΑΡΕΑΣ”.

Αποσπάσματα από το βιβλίο, τα πλέον ξεχωριστά, διάβασε με τον δικό της ιδιαίτερο τρόπο η ηθοποιός **Γεωργία Ζώη**.

Συντονίστρια στην εκδήλωση υπήρξε η **Γιούλη Τσακάλου**, Δημοσιογράφος – Βιβλιοκριτικός.

Η αίθουσα κατάμεστη από συμπατριώτες – ο Θοδωρής Δεύτες Ηπειρώτης – φίλους και συναδέλφους του συγγραφέα. Διέκρινε και τον Πρόεδρο της Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας **Μάκη Κιάμο**.

Στην όλη ατμόσφαιρα έδωσε ιδιαίτερο χρώμα η μουσική από την Κύθνο (η υπόθεση του μυθιστορήματος διαδραματίζεται εκεί). Ο 90χρονος μουσικός **Φραγκίσκος Τζιοτάκης** με ιδιαίτερη ζωντάνια και μαεστρία πλημύρισε την αίθουσα με τους ήχους της νησιώτικης μουσικής και έδωσε το έναυσμα του χορού σε χορευτικό συγκρότημα παραδοσιακών χορών από το Ίλιον.

Στο τέλος ο συγγραφέας συνομίλησε με το κοινό και υπέγραψε τα αντίτυπα των βιβλίων του.

Ο συγγραφέας λέει δυο λόγια για το βιβλίο του:

Μια φοβερή αληθινή ιστορία του παιδιάρου της κόρης μου, στον οποίο η ζωή επιφύλαξε δυσάρεστες εκπλήξεις. Μια περιπέτεια στη Μακρόνησο, μια εγκυμοσύνη εκτός γάμου αρχές δεκαετίας του 50, και μια τρομερή αποκάλυψη 50 χρόνια μετά, τα κάνει όλα ρημαδιό! Ένα βιβλίο που αξίζει να διαβαστεί, με αρώματα από τις Κυκλάδες, τη

Σμύρνη και τον Πόντο.

«Η Ασπασία και το μυστικό της» είναι ένα σύγχρονο μυθιστόρημα με έντονο το κοινωνικό και ψυχογραφικό στοιχείο, μέσα στο οποίο οι χαρακτήρες χάνουν το εγώ τους και αφομοιώνονται σε ένα παραδοσιακό σύστημα αξιών που ορίζουν οι άλλοι.

Από το οπισθόφυλλο του μυθιστορήματος:

Κύθνος, αρχές της δεκαετίας του 1950.

Ο Ιάσωνας και η Ασπασία φωτίζονται από τη φλόγα του έρωτα. Καίγονται όμως στην πυρά της πιο σκληρής τιμωρίας, που επιφυλάσσει η μικρή, κλειστή κοινωνία του όμορφου κυκλαδίτικου νησιού.

Αθήνα 2002

Ένα επικίνδυνο παιχνίδι της μοίρας, φέρνει έναν ώριμο άνδρα μπροστά σε μια σκληρή αλήθεια, που ανατρέπει ό,τι ήξερε μέχρι τότε.

Ποιος άλλος άραγε εκτός από τη μητέρα του, θα μπορούσε να τον λυτρώσει;

Η κάθαρση είναι αναπόφευκτη ή είναι πολύ αργά;

Μια ιστορία για την αγάπη, το φέμα και τη δύναμη της στιγμής. Της σωστής...

Και για τον συγγραφέα μας:

Ο Θοδωρής Δεύτες γεννήθηκε στα Γιάννενα. Σπούδασε Μαθηματικά στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και υπηρέτησε τη δημόσια εκπαίδευση επί 32 έτη.

Ασχολήθηκε με το ιστορικό μυθιστόρημα και έγραψε 7 σε σύνολο. Το τελευταίο του “Ο ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΙΣΤΗΣ ΗΤΑΝ ΔΙΚΟΣ ΜΑΣ” το παρουσιάσαμε πέρυσι τον Αύγουστο στο χώρο της Έκθεσης Βιβλίου στο Βουργαρέλι (λεπτομέρειες για το βιβλίο αυτό και για τον συγγραφέα δημοσιεύσαμε στο φύλλο Νο 269 της εφημερίδας μας).

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το σωματείο μας ΚΥΤΤΑΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ, όπως είναι γνωστό, είναι ένα σωματείο μη κερδοσκοπικό, το οποίο ιδρύθηκε το 2017 και έχει έδρα το Βουργαρέλι Άρτας του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων.

Μέσα από τις δραστηριότητές μας, όπως εκδηλώσεις για τα παιδιά, πεζοπορίες, συναυλίες, εκθέσεις, εστιάζουμε στην τέχνη, στη νεολαία, στο περιβάλλον, στην κοινωνική προσφορά, με γνώμονα την αγάπη μας για τον άνθρωπο και τη φύση. Επίσης, με πρωτοβουλία μας, εκδίδουμε το περιοδικό ΚΥΤΤΑΡΟ με θέματα που αφορούν στα Τζουμέρκα (ντοπιολαλιά, παλιές συνταγές, μοναστήρια κ.λπ.). Χάρη στις δραστηριότητες αυτές έχει γίνει ευρύτερα γνωστό και δημοφιλές στο πανελλήνιο.

Στο νέο μας χώρο, στο κέντρο του Βουργαρελίου, φιλοξενούνται εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας, φωτογραφίες αγιογραφιών, δανειστική βιβλιοθήκη κ.ά. Ο καινούριος αυτός χώρος δίνει αρμονικά την παράδοση του τόπου μας με τη σύγχρονη εποχή. Εκεί βρίσκεται ο νερόμυλος με τη νεροτριβή, δύο κατασκευές φιλοσοφημένες από τους προγόνους μας, με υλικά από την ίδια τη φύση που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, αλλά το σπουδαιότερο είναι ότι όλα αυτά μαζί αποτελούν ένα μέρος της ιστορίας των ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ.

Σημαντική είναι για μας και η δημιουργία του Ιαματικού Δάσους (πεζοπορία στο ρέμα Λεπτοκαρυάς-Νεραϊδογέφυρο). Η πεζοπορία αυτή μας φέρνει κοντά στη φύση, μετατρέποντας τις αισθήσεις μας σ' ένα ιαματικό δασικό λουτρό. Περιπάτημα διαλογισμού, αυτογνωσίας, στοχασμού, κάτι καινούργιο για την περιοχή των

Τζουμέρκων. Μέσα σε όλα αυτά δεν θα μπορούσε να απουσιάζει η μουσική· μουσικές βραδιές που προσπαθούμε να διοργανώνουμε κάθε χρόνο, εστιάζοντας στους νέους μουσικούς του τόπου μας, οι οποίοι μας ταξιδεύουν στην Ηπειρώτικη παραδοσιακή μουσική, με κλαρίνο, ούτι, βιολί, ντέφι.

Θα χαρούμε πολύ να σας δούμε από κοντά και να σας ξεναγήσουμε στις ομορφιές των Τζουμέρκων!

Βουργαρέλι, Ιούνιος 2022
ΚΥΤΤΑΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ
Βουργαρέλι Άρτας - Νίκος Μανούσης
τηλ. 697 991 2980

Υ.Γ.: Οι εκδηλώσεις του Κυττάρου Τέχνης θα ανακοινωνθούν στο χωριό.

Τα παιδιά του Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), με την καθοδήγηση των υπευθύνων ΚΔΑΠ Βαγγέλη Τριάντου και Αννίτας Νούσια, παρουσιάζουν τα έργα τους, με Πασχαλινές δημιουργίες και ζωγραφίζοντας το καλοκαίρι, στον χώρο λειτουργίας του.
Τον Αύγουστο ο Σύλλογος σας περιμένει με εκδηλώσεις στον χώρο της έκθεσης βιβλίου.

ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

Η πλημμυρίς των συναισθημάτων

Τι ωραία που 'ναι την αυγή όταν γλυκοχαράζει!

Όταν αναπολείς τα βαρετά πρρινά που χάθηκαν στο χωνευτήρι του χρόνου.

Όταν βλέπεις στη χαμαμάδα του βράχου το μικρό λουλουδάκι να καλεί τις μέλισσες.

Όταν βλέπεις το χρυσοκάνθαρο να κυλάει μία μπαλίτσα χύμα και τη δροσοσταλίδα να αγωνίζεται να κρατηθεί στην άκρη του ασημόφυλλου της λεύκας.

Όταν η μυρωδιά του ανοιξιάτικου βρεγμένου χώματος ανακατεύεται με το ρετσίνι του πεύκου.

Όταν το αγουροξυπηγμένο λάλημα του πετεινού συναγωνίζεται το ηλεκτρονικό ξυπνητήρι.

Όταν το μικρό χορταράκι ζυμνεται με τη λάσπη και καταλήγει κάτω από τη στέγη και γίνεται φωλιά χελιδονιού.

Όταν σμίγεις τα φρύδια ατενίζοντας τις πρώτες ακτίνες και φυσάς τον πικρό ζεστό καφέ σου με τις πρώτες ρουφηξιές του σιγάρου.

Όταν βλέπεις την τεράστια τσάντα στις πλάτες των παιδιών και θυμάσαι τη δική σου που την κρατούσες με θρησκευτική ευλάβεια μην σπάσει η πλάκα με το κονδύλι.

Όταν βλέπεις ότι χάθηκαν οι μικροαπολαύσεις που σε ισορροπούν μέχρι να ενωθείς με τη μάνα γη.

Όταν χαίρεσαι τη στιγμή και λες ότι πρέπει να έρθουν καλύτερες ανθρώπινες μέρες.

Όταν... όταν είσαι άνθρωπος.

Όταν το κείμενο που έγραψες θέλει να ξαναγραφεί για να αποδώσει ελάχιστα παραπάνω την πλημμυρίδα των συναισθημάτων της Άνοιξης.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΟΥΣΟΣ - ΦΕΥΓΑΤΟΣ ΜΠΙΛ

5 Μαΐου 1943 – 5 Μαΐου 2022: 79 χρόνια από την ημέρα του βομβαρδισμού του Βουργαρελίου

Ομιλία της Προέδρου του Συλλόγου Βουργαρελιωτών Αττικής, Λουκίας Αντωνίου, φιλολόγου, στην εκδήλωση της επετείου

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ, 79 χρόνια μετά από τον βομβαρδισμό του Βουργαρελίου από τους Γερμανούς στις 5 Μαΐου 1943, για να τιμήσουμε αυτή τη μέρα ιστορικής μνήμης. Με απλό και κατανοητό τρόπο θα αναφερθώ στα γεγονότα κάνοντας μία μικρή ιστορική αναδρομή μέχρι το κυρίαρχο γεγονός τον βομβαρδισμό του Βουργαρελίου, ως συνέπεια της δράσης του ΕΔΕΣ του στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα στην περιοχή και ειδικά, για να καταστρέψουν το Στρατηγείο του που είχε εγκατασταθεί στο σπίτι του γιατρού Δημητρίου Αναγνώστου στο Βουργαρέλι. 27 Απριλίου 1941 μπαίνουν οι Γερμανοί στην Αθήνα και υψώνουν τη γερμανική σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό στον ιερό βράχο της Ακρόπολης. 19 Απριλίου 1941, Μεγάλο Σάββατο και 21 Απριλίου 1941 Δευτέρα του Πάσχα, η Άρτα μετατρέπεται σε ερείπια από τους δολοφονικούς γερμανοϊταλικούς βομβαρδισμούς. Εκατοντάδες άμαχοι βρίσκουν φρικτό θάνατο. Η Ελλάδα όμως δεν υποκύπτει στη νέα τάξη πραγμάτων, πολύ νωρίς αρχίζει η Αντίσταση και η εξέγερση. Τη νύχτα της 30ης προς την 31η Μαΐου 1941, ένα μήνα αφότου οι κατακτητές μπήκαν στην Αθήνα και την ημέρα που η Κρήτη έπεφτε στα χέρια των Γερμανών, ο Μανώλης Γλέζος και ο Απόστολος Σάντας, εκφράζοντας το φρόνημα ολόκληρου του ελληνικού λαού και αφιψώνοντας τον θάνατο, σκαρφαλώνουν στην Ακρόπολη και κατεβάζουν από τον ιστό της τη γερμανική σημαία (σβάστικα). Τον Σεπτέμβριο του 1941 ιδρύονται οι αντιστασιακές ομάδες ΕΔΕΣ και ΕΑΜ. Από τον Φλεβάρη του 1942 προχωρούν στην ίδρυση των ενόπλων τμημάτων «Εθνικές Ομάδες Ελλήνων Ανταρτών» ΕΟΕΑ του ΕΔΕΣ και «Εθνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός» ΕΛΑΣ του ΕΑΜ. Ο αγώνας συντονισμένος και οργανωμένος μεταφέρεται από τις πόλεις στην ορεινή πατρίδα. Στις 25 Νοεμβρίου 1942 στέλνουν το πιο ηχηρό μήνυμα. Ενωμένες οι αντιστασιακές δυνάμεις, Ζέρβας και Βελουχιώτης μαζί, συνεργάζονται με τους σαμποτέρ της Βρετανικής μυστικής αποστολής στην Ελλάδα και ανατινάζουν τη γέφυρα του Γοργοποτάμου, καταφέρνοντας το πρώτο σοβαρό πλήγμα στη γερμανική παντοδυναμία και αναπτερώνοντας το ηθικό και την ελπίδα των Ελλήνων: ο Άξονας δεν είναι αχτύπητος. Τον Απρίλιο του 1943 ο αρχηγός των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών, Ναπολέων Ζέρβας, μεταφέρει το αρχηγείο του από το Ραδοβύζι στο Βουργαρέλι με αρχηγό τον δοκιμασμένο πλέον επίλαρχο Γε-

ώργιο Αγόρο. Η ελεύθερη ορεινή Ελλάδα αποκτά την πρώτη πρωτεύουσά της. Το Βουργαρέλι γίνεται κέντρο της ανταρτικής δράσης και μοιάζει με ελληνικό στρατόπεδο. Ο αντιστασιακός αγώνας μπαίνει σε κρίσιμη φάση. Η φλόγα αρχίζει να δυναμώνει, αλλά ταυτόχρονα μεγαλώνει και η πολεμική δραστηριότητα των κατακτητών. Για τους Ιταλούς και τους Γερμανούς τα περιθώρια στενεύουν μπροστά στο ενδεχόμενο της ήττας και της κατάρρευσής τους. Έπρεπε πάση θυσία να σβήσει το αντάρτικο και να τιμωρηθούν εκείνοι που συνεργάζονταν με τους αντάρτες και τους παρείχαν τρόφιμα και παντός είδους διευκολύνσεις. Προς αυτή την κατεύθυνση ήταν και οι απειλές που εκτοξεύονταν με οποιονδήποτε τρόπο μέχρι να υλοποιηθούν. Με περιεχόμενο απειλητικό ήταν και οι προκηρύξεις που έριξαν το απόγευμα της 4ης Μαΐου 1943 τα αεροπλάνα και η υλοποίηση έφτασε παρόλο που οι προκηρύξεις μιλούσαν για προθεσμία συμμόρφωσης. Τετάρτη 5 Μαΐου 1941, ώρα 5.30 πρωινή. Οι κάτοικοι του Βουργαρελίου ξύπνησαν από το βόμβο δύο αεροπλάνων. Ήταν δύο αναγνωριστικά γερμανικά αεροπλάνα, τα οποία πραγματοποιούσαν γύρους πάνω από το χωριό και αμέσως μετά ξέσπασε η καταιγίδα. Ένα σμήνος από 9 γερμανικά στούκας (αεροπλάνα καθέτου εφορμήσεως) ξερνά πάνω από 400 βόμβες και μετατρέπεται το χωριό σε ερείπια. Το πρώτο σμήνος ακολουθείται από το δεύτερο και το τρίτο, οι κάτοικοι έντρομοι και αλλόφρονες τρέχουν να σωθούν. Η καμπάνα της εκκλησίας του χωριού χτυπάει δαιμονισμένα, προειδοποιώντας για τον μεγάλο κίνδυνο. Έντρομοι οι κάτοικοι, καθώς και οι αγωνιστές, για να προστατευτούν από τη μανία των Γερμανών κατέφυγαν στη σπηλιά του Βάγγη, στη Δρακότρυπα, όπου διανυκτέρευσαν. Εκτός από τις βόμβες, χρησιμοποιούν και τα πολυβόλα τους που θερίζουν τους Βουργαρελιώτες. Παρά τον καταιγισμό βομβών και τους πολυβολισμούς, οι πιο ψύχραιμοι τρέχουν σε βοήθεια των τραυματιών. Σε μια στιγμή ακούγονται δύο πολυβόλα των ανταρτών να βάλουν εναντίον των εχθρικών αεροπλάνων. Τα γερμανικά αεροπλάνα για να αποφύγουν τα πυρά τους εξαναγκάζονται να πετούν ψηλά, γύρω στα 2.500-2.700 μέτρα, χάνοντας την ευστοχία τους. Στην αστοχία τους συνέτειναν πολύ και τα Τζουμέρκα, που λόγω του ύψους τους ανάγκαζαν τα εχθρικά αεροπλάνα να πραγματοποιούν εφορμήσεις από βορρά προς νότο, φοβούμενα μήπως σφηνωθούν στο βουνό λόγω του ύψους. Η λύσσα τους σταμάτησε το απόγευμα της 5ης Μαΐου 1943, οπότε τα βομβαρδιστικά αποσύρθηκαν στα Γιάννενα. Οι πιο ψύχραιμοι και τολμηροί εμφανίζονται στο χωριό για να προσφέρουν κάθε βοήθεια, αλλά για να διαπιστώσουν το μέγεθος της καταστροφής. Ο αντιστράτηγος Αγόρος προσπαθεί να αποτρέψει τους τολμηρούς να εκτεθούν σε κίνδυνο, δίνει εντολή να ταφούν οι νεκροί και όλοι οι κάτοικοι να εγκαταλείψουν το χωριό, φοβούμενος επανάληψη του βομβαρδισμού την επόμενη μέρα. Αργά το βράδυ διαπιστώθηκε ο αριθμός των νεκρών, 14 τραυματιών και των καταστροφών. 12 νεκροί και 30 τραυματίες. Μεταξύ αυτών 3 αντάρτες νεκροί και 6 τραυματίες.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πρέπει, λοιπόν, την τοπική ιστορία μας να την αναδείξουμε για μας τους ίδιους και περισσότερο για τους νέους μας που σήμερα βρίσκονται εδώ, όλη η μαθητιώσα νεολαία του χωριού, για να έχουμε κρατήματα για το μέλλον. Να δούμε ότι και άλλοι λαοί έχουν υποστεί τα ίδια και χειρότερα από μας και ειδικά σήμερα που ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι καθημερινά στα μάτια μας από τα ΜΜΕ αλλά και σε άλλα σημεία της Γης, Ιράκ, Αφγανιστάν, Συρία, Σομαλία. Ας ενωθούμε όλοι μαζί, για να υποστηρίξουμε τα δίκαια μας χωρίς χρώματα και παρατάξεις για πανανθρώπινες αξίες και ιδανικά και ας βροντοφωνάξουμε: ΟΧΙ

Δημοσιεύουμε εδώ ένα πολύ ενδιαφέρον ντοκουμέντο, την προκήρυξη των Ιταλών που είχε πετάξει ένα ιταλικό αεροπλάνο στις 4 Μαΐου 1943. Το κείμενο αυτό το έστειλε ο δάσκαλος Γιάννης Νίκος με την προσωπική του μαρτυρία για το πώς έπεσε στα χέρια του η προκήρυξη. Δημοσίευση έγινε πριν από πολλά χρόνια στην εφημερίδα μας. Έκτοτε από τη στιγμή που άρχισε να γίνεται κάθε χρόνο εκδήλωση για την επέτειο του βομβαρδισμού, διαβάζονται αποσπάσματα ή γίνεται αναφορά στο περιεχόμενο της προκήρυξης. Και επειδή μετά το τέλος της εκδήλωσης την έχουν ζητήσει πολλοί παρευρισκόμενοι, γι' αυτό την ξαναδημοσιεύουμε μαζί με τη μαρτυρία.

Η μαρτυρία

«Όταν υπηρετούσα στην Άρτα πριν μερικά έτη, εσύχαζα τα βράδια στο καφενείο ΠΥΡΑΥΛΟΣ του Κώστα Κουτσιάφτη, γαμβρού του Αλέξη Ντζόκα και πίναμε κανένα ούζο με άλλους δύο συναδέλφους. Ένα βράδυ ο Κώστας μου έδειξε ένα δέμα με γραπτά κειμήλια από τα χρόνια που ήτο στο Δημοτικό και μέσα εκεί είδα και την προκήρυξη, αυτή που σας στέλνω. Είναι φωτοτυπία. Την πραγματική σε πραιοινογάλαζο χαρτί την κρατά ο Κώστας. Τότε το απόγευμα της παραμονής του βομβαρδισμού του Βουργαρελίου, που έγινε στις 5 Μαΐου 1943, δηλαδή πριν 50 έτη, είμεθα μία παρέα παιδιών στην αυλή μου και εταίξαμε. Είδαμε το αεροπλάνο που ήρθε και τα χαρτιά που πέταξε πίσω από τον Προφήτη Ηλία του χωριού. Ήτο φανερόν ότι ο Ιταλός αεροπόρος δεν ετόλμησε από φόβο μη βληθή από τους αντάρτες του ΕΔΕΣ να προσεγγίση το χωριό. Ο Πύρρος πολλές φορές μου λέγει ακόμα τώρα: Ήσουν Γιάννη, ο μόνος που διησθάνθης και είπες, αύριο μπορεί να έχουμε βομβαρδισμόν. Ο Κώστας Κουτσιάφτης είναι μικρότερος στην ηλικία από μένα και ευρέθη στο μέρος εκείνο με προορισμό την βοσκήν των αιγοπροβάτων μου μαζί με άλλους κτηνοτρόφους. Ιωάννης Νίκος»

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΕ ΛΑΕ
Η Αγγλία, παρασύρουσα τον τόπον σας εις τον πόλεμον, εδημιούργησεν δι' αυτόν αλληπαλλήλους δυστυχίας, συνεπεία της συμμαχίας μετά της Αγγλίας είχατε αναριθμήτους νεκρούς και αναπήρους, υπέστητε την κατοχήν του εδάφους σας και καταστροφάς παντός είδους, ανωμαλίας, πληθωρισμόν, ακρίβειαν, πείναν. Ιταλία και Γερμανία εν τούτοις – με θυσίας των – έσωσαν την Ελλάδα από πλήρη καταστροφή. Οι στρατιώται σας δεν εκρατήθησαν αιχμάλωτοι, αλλ' επανεδόθησαν εις τας εστίας των. Το νόμισμα επροστατεύθη, ο επισιτισμός εξησφαλίσθη, τα μέτρα υγιεινής και ιατρικής περιθάλψεως

εφηρμόσθησαν και επροστατεύθησαν εις ευρείαν κλίμακα, εις τρόπον ώστε η οικονομική και ηθική κατάστασις της Ελλάδος να ανακουφίζεται και να εξυψώνεται βαθμιαίως: τούτο αποδεικνύει τα φιλικά απέναντί σας αισθήματα του Άξονος. Ήδη η Αγγλία η οποία δια να ικανοποιήση τους εγωιστικούς σκοπούς της, αδιαφορεί δια την ύπαρξιν σας και δια τα συμφέροντά σας, επαναφέρει εις το έδαφός σας, τα ερείπια και την καταστροφήν δια της οργανώσεως των οπλισμένων ανταρτών. Αυτό ευνοεί την διάδοσιν του μπολσεβικισμού, ο οποίος θα έφερε τρομεράς δυστυχίας και εις το Έθνος σας, όπως συνέβη και εις άλλους τόπους, όπου είχαν εγκατασταθή. Εις αυτό το τραγικό τέλος θα σας οδηγήσουν οι Άγγλοι, οι οποίοι εξαγόρασαν με το χρήμα των τους αρχηγούς και τους υποκινητάς των ελληνικών ληστοσυμμοριών. Είναι όμως πλέον καιρός να ανοίξουν οι Ελληνικοί πληθυσμοί τα μάτια των δια να ιδούν εις ποίον βάραθρον θέλουν να τους ρίξουν. Ιταλία και Γερμανία δια μίαν ακόμη φοράν – και δια τελευταίαν φοράν – προσφέρουν εις τους Έλληνας αντάρτας, οι οποίοι επήραν τα βουνά δια να υπερασπίσουν – όπως λέγουν – μίαν ελευθερίαν ουδέποτε απειληθήσαν από τας δυνάμεις του Άξονος – την ευκαιρίαν να σώσουν την ζωήν των, να επιστρέψουν εις τα σπίτια των και να μείνουν εις αυτά ήσυχοι επαναλαμβάνοντες ηρέμως την εργασίαν των. ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ Όταν τα στρατεύματα τα Ιταλικά και τα Γερμανικά πλησιάζουν εις τα σπίτια σας, σεις, εφ' όσον δεν είσθε συνένοχοι των ανταρτών και δεν τους υποθάλλετε, δεν έχετε να φοβηθήτε τίποτε και συνεπώς δεν πρέπει να απομακρύνεσθε από τας κατοικίας σας εγκαταλείποντες τα σπίτια σας, αι στρατιωτικάί διοικήσεις δύνανται να σας θεωρήσουν ως συνενόχους των ανταρτών και ως εκ τούτου να προβούν εις διώξεις και καταστροφάς, αι οποίαι θα είναι αποκλειστικώς εις βάρος σας. Το συμφέρον σας είναι να συνεργάζεσθε με τας δυνάμεις της τάξεως εναντίον εκείνων οι οποίοι είναι εκτός νόμου. Εν πάση περιπτώσει, Ιταλία και Γερμανία, τείνουν δια μίαν ακόμη τελευταίαν φοράν την χείρα και εις τους αντάρτας λέγουν: Πας όστις απεμακρύνθη από τα χωριά και επιστρέψη εις αυτά αμέσως και κατέχων όπλα, τα παραδώση εις τας Ιταλικάς και γερμανικάς διοικήσεις, θα απαλλαγή τελείως από τιμωρίας. Η τελευταία προθεσμία είναι η 20η Μαΐου. Αλλ' αν αυτό δεν συμβή και, παρερχομένης της ανωτέρω προθεσμίας, υπέρβουν ακόμη άτομα τα οποία θα επιμένουν εις την ανταρσίαν ή εις την υπόθαλψιν των ανταρτών, ο στρατιωτικός νόμος θα εφαρμοσθεί με σταθεράν και αδυσώπητον απόφασιν.

**5η Μαΐου 1943 – XXI
Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ**

ΠΟΛΕΜΟΣ- ΝΑΙ ΣΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ. Και μετά τον επίλογο της ομιλίας μου το πιο σημαντικό που έχει προταθεί σε πολλά φύλλα της εφημερίδας μας: Να συμπεριληφθεί και το Βουργαρέλι στον κατάλογο των μαρτυρικών χωριών έχοντας θρηνήσει από τη θηριωδία του ναζισμού και θύματα και καταστροφές. Ο νομός Άρτας έχει γνωρίσει ανελέητα αυτή τη θηριωδία με επικεφαλής το Κομμένο που στις 16 Αυγούστου 1943 θρήνησε 317 νεκρούς. Γι' αυτό όλα τα χωριά πρέπει να είναι μαζί για να κρατιέται άσβηστη η ιστορική μνήμη, γιατί δεν έχουμε δικαίωμα να αφήνουμε στη λήθη τη βαρβαρότητα, το μίσος, τον ναζισμό και τον φασισμό. Γιατί **«η λήθη του κακού είναι άδεια για την επανάληψή του».**

Οι Σύλλογοί μας είναι ο συνδετικός κρίκος των απανταχού Βουργαρελιωτών!

Βουργαρελιώτικα • Ηπειρωτικά & άλλα...

Πάσχα 2022 στο Βουργαρέλι

Φέτος το Πάσχα, η Λαμπρή των Ελλήνων, γιορτάστηκε διαφορετικά από τις δύο προηγούμενες χρονιές, λόγω των επιβεβλημένων πρωτοκόλλων της πανδημίας που κράτησε τους ανθρώπους μακριά απ' τα χωριά τους, τους συγγενείς και τους φίλους. Φέτος λοιπόν διαφορετική η Μεγάλη Εβδομάδα και η Λαμπρή στο Βουργαρέλι. Συγχωριανοί με τις οικογένειές τους, με φίλους ήρθαν στο χωριό για να γιορτάσουν και να απολαύσουν αυτές τις ξεχωριστές μέρες του Απριλίου με τους δικούς τους ανθρώπους στο χωριό τους.

Στην κατανυκτική ατμόσφαιρα των Ακολουθιών της Μεγάλης Εβδομάδας γεμάτη η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, ειδικά Μ. Πέμπτη, Μ. Παρασκευή, Μ. Σάββατο.

Ο Επιτάφιος, καλαίσθητα στολισμένος με πρωτοβουλία της Χαράς Βρασιόστα και της Σοφίας Νίκου, συγκέντρωσε την προσοχή όλων πέρα από την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα της ημέρας.

Μεγάλο Σάββατο βράδυ. Κόσμος πλημύρισε την Πλατεία, για να γιορτάσει μέσα στην ανοιξιάτικη ατμόσφαιρα την Ανάσταση. Υπήρξε όμως μια αναστάτωση, γιατί δεν χτύπησε η καμπάνα για τη συγκέντρωση. «Είθισται» λέει τα τελευταία χρόνια να προηγεί-

25 Απριλίου Δευτέρα του Αγίου Γεωργίου. Το Μοναστήρι του Αϊ - Γιώργη είχε την τιμητική του. Προσκυνητές πολλοί, τόσο κατά τη διάρκεια της Λειτουργίας, όσο και κατά τη διάρκεια της μέρας μέχρι το δειλινό. Χωριανοί, από τα γύρω χωριά αλλά και επισκέπτες.

Πέρα από τη θρησκευτική διάσταση ζητούσαν και λεπτομέρειες για τον ιστορικό χώρο και τη συμμετοχή του στην ιστορία του τόπου. Βέβαια υπήρχαν κάποιες πληροφορίες στον Νάρθηκα του ναού, αλλά δεν έπεφταν εύκολα στην αντίληψη των επισκεπτών.

ται η Κόκκινη Εκκλησιά, όπου η Ανάσταση «βγαίνει» στις 9 η ώρα και ο ιερέας τρέχει για να προλάβει. Πάντως η Ανάσταση «βγήκε» στην Πλατεία, εκεί έγινε και η υποδοχή του Αγίου Φωτός, ακούστηκε το Χριστός Ανέστη και τα άλλα αναστάσιμα τροπάρια.

Η μέρα της Λαμπρής πράγματι ξημέρωσε λαμπρή μέσα σε καλοκαιρινή ατμόσφαιρα, λίγο ασυνήθιστη για το Βουργαρέλι. Από τις περισσότερες αυλές ακουγόταν μουσικές, όπου είχε στηθεί το ψήσιμο του οβελία και μετά το πασχαλινό τραπέζι, με συγγενείς και φίλους.

Η εφημερίδα και ο Σύλλογος στηρίζονται στις δικές σας συνδρομές.

Μπορείτε να τις στέλνετε και με επιταγή στη διεύθυνση:

**Εφημερίδα
"ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ"
Φειδίου 18
106 78 Αθήνα**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

ΕΔΡΑ: ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ

mail: iletzoumerkon@gmail.com

Η φετινή τακτική Γενική Συνέλευση της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων (Ι.Λ.Ε.Τ.), θα πραγματοποιηθεί την **Κυριακή 7 Αυγούστου 2022 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Γυμνασίου Αγνάντων, ώρα 10:00 π.μ.** Μετά το πέρας των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης θα ακολουθήσει, στον ίδιο χώρο, τιμητική εκδήλωση για τα ιδρυτικά μέλη της Ι.Λ.Ε.Τ. και τα μέλη του 1ου Διοικητικού της Συμβουλίου.

Η Εταιρεία το φετινό καλοκαίρι, μετά από σχετική απόφαση του Δ.Σ. και στο πλαίσιο του καταστατικού της, συνεργάζεται με τοπικούς Πολιτιστικούς Συλλόγους και Αδελφότητες των Τζουμέρκων, για την πραγματοποίηση δράσεων που συνάδουν

με τους σκοπούς και την αποστολή της. Οι συνεργατικές αυτές δράσεις θα κοινοποιηθούν από τους διοργανωτές το επόμενο διάστημα και θα αναρτηθούν στην Ιστοσελίδα της Ι.Λ.Ε.Τ. (<https://www.ilet.gr>).

Η έκδοση των φετινών «Τζουμερκιώτικων Χρονικών» έχει δρομολογηθεί και το τεύχος θα είναι έτοιμο για διάθεση εντός του καλοκαιριού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ι.Λ.Ε.Τ. απευθύνει πρόσκληση στα μέλη της και κάλεσμα σε όλους τους Τζουμερκιώτες και φίλους της, για τη συμμετοχή τους στη Συνέλευση και τις δράσεις της. Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ι.Λ.Ε.Τ.

Η Πρόεδρος Ερασμία Ζαβιτσάνου
Ο Γεν. Γραμματέας
Δημήτριος Καραβασιλής

Βουργαρέλι - Άρτα 470 45
Τηλ.: 26850 22713, 6972 408888
Email: dimitris-papadimas@yahoo.gr
www.vilasofia.gr

Χριστόφορος Σιμόπουλος
Βουργαρέλι
Ν. Άρτας

Τηλ.: 26850 24664
Κιν.: 6974 079270

ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΥΣΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡ. ΣΟΥΣΟΣ

e-mail: sousos@yahoo.com

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 72 (Αγ. Τριάδα)
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ
ΤΗΛ.: 210 6982438
ΚΙΝ.: 6974305426
6972422536

ΣΧΟΛΗ ΟΔΗΓΩΝ

ΣΟΥΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

S.D.S

Σεβαστουπόλεως 102, Αμπελόκηποι
Τηλ. 210 6996656
Κιν. 6972422536/6946607883
e.jimsousos@hotmail.com

ΣΟΦΙΑ ΚΩΝ. ΓΟΥΣΙΑ - ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ - Τ.Κ. 47045

ΤΗΛ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ: 26850 22644 - ΚΙΝ.: 6972 194054

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ
ΔΩΜΑΤΙΑ

ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΤΑΣΙΟΣ

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ ΑΡΤΑΣ

ΤΗΛ.: 26850 22254

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΦΛΩΡΟΣ MD

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ & ΠΑΙΔΩΝ

- Παιδοφθαλμολογία • Διαθλαστική χειρουργική
- διόρθωση μυωπίας, υπερμετρωπίας, αστιγματισμού
- Καταρράκτης • Γλαύκωμα • Οπτικά πεδία
- Παθήσεις υαλοειδούς - αμφιβληστροειδούς

Νεόσητος 13Α, Ηράκλειο Αττικής
(πλησίον ΗΣΑΠ Ν. Ηρακλείου)
E-mail: george.floros@yahoo.com

Τηλ. ιατρείου: 210 2827000
210 2827028
Κιν.: 6974 363236

VILLA ELIA

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΥΡΟΛΟΓΟΣ

Άγιος Ιωάννης - Φρόνη - Λευκάδα
Appartments & Suites & Villas
ΤΗΛ.: 26450 24397 - 6973536887

Fax: 26450 26019

e-mail: tyrologos@villaelia.gr
www.villaelia.gr

